

Beknpte weergave + afsprakenlijst RijksOpdrachtgeversOverleg Rijksstructuurvisie Grevelingen – Volkerak / Zoommeer (ROO-RGV) van 23 april 2013

1

Aanwezig: 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , (allen DGRW), 10.2.e (DGB), 10.2.e (RWS-DZL), 10.2.e (HBJZ), 10.2.e (Min. EZ), 10.2.e (RWS-ZD) en 10.2.e (RWS-CD)

Afmeldingen m.k.: 10.2.e (FMC), 10.2.e (RWS-DZH), 10.2.e (DG-RWS) en 10.2.e (DGRW)

1. Mededelingen

- 10.2.e (RWS-CD) stelt zich voor en is mede juridisch aanspreekpunt voor met name de meer regionale vragen.
- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
- 10.2.e (EZ) gaat per 1 juli as met vervroegd pensioen en zal worden vervangen door 10.2.e .
- 10.2.e (RWS-ZD) zal intern organisatie terreinbezoek ROO-RGV aankaarten.

2. Afsprakenlijst ROO – RGV van 28 maart 2013

In punt 5 'Plan van Aanpak MKBA –RGV' moet sprake zijn bij het waarderen van natuurwaarden van een puntensysteem dat reeds "bekend" is (PBL-publicatie). Waardering is moeilijke inzichtelijke te maken in zowel kwalitatief als kwantitatief opzicht. De afsprakenlijst vergt geen verdere opmerkingen en wordt als zodanig vastgesteld.

3. Concept-agenda Stuurgroep Zuidwestelijk Delta d.d. 16 mei 2013

De meest vermeldenswaardige opmerkingen betreffende de volgende:

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Natura2000

- Voor de Grevelingen ligt er een concept ontwerp aanwijzingsbesluit, maar voor Volkerak is dat er niet.
- De wg concludeert dat de vraag blijft hangen en onbeantwoord blijft of er nu noodzakelijkheid is om (nog) aan te wijzen.
- 11.1

4. Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau RGV (NRD-RGV)

De meest vermeldenswaardige opmerkingen betreffende de volgende:

- Vraagtekens worden gezet bij de juridische status van de RGV, omdat er in de RGV geen besluiten worden genomen in de juridische zin.
- De RGV is hier meer kaderstellend en beleidsmatig van karakter.
- De formulering van het aspect 'scheepvaart' is wat onderbelicht en er volgt een aanvullende tekst.
- De tekst voor Natura2000 kan wat meer geactualiseerd worden en de voorkeur over de tekst van de 'windparken' zou in meer in algemene vorm beschreven kunnen worden.
- De planning van de concept-RGV moet wat duidelijker beschreven worden.

Met inachtneming van de gemaakte opmerkingen zal het KT-RGV de notitie NRD-RGV verder afwerken.

5. Rondvraag

Geen bijzonderheden.

Beknpte weergave/afsprakenlijst RijksOpdrachtgeversOverleg Rijksstructuurvisie Grevelingen – Volkerak / Zoommeer (ROO-RGV) van 26 september 2013

Aanwezig: 10.2.e (DGRW), 10.2.e (DGRW), 10.2.e (FMC), 10.2.e (DGB), 10.2.e (EZ) en 10.2.e (RWS-CD)

Afmeldingen m.k.: 10.2.e (DGRW), 10.2.e (DGRW), 10.2.e (RWS-DZH), 10.2.e (DG-RWS), 10.2.e (RWS-ZD), 10.2.e (EZ) en 10.2.e (DGRW)

1. Mededelingen

- Afmeldingen worden doorgegeven met speciaal welkom voor 10.2.e die 10.2.e 10.2.e nu vervangt.
- Het terreinbezoek verschuift naar volgende jaar op een nog nader te bepalen moment.

2. Afsprakenlijst ROO – RGV van 8 maart 2013

Geen verdere bijzonderheden, mede in de wetenschap dat het al geruime tijd geleden is dat het laatste ROO plaatsvond.

3. Agendapunten RGV in Stuurgroep Zuidwestelijke Delta d.d. 3 oktober 2013

De meest belangrijkste opmerkingen op de stuurgroepstukken die betrekking hebben op de RGV zijn de volgende:

Gezamenlijk advies Sg-en over Deltabeslissing Rijn-Maasdelta

- Onder de 4^e alinea van de oplegnotitie onder de kop 'samenvatting inhoud' is sprake van een adviestraject. Hierbij wordt opgemerkt dat onderlinge afstemming met en tussen de verschillende trajecten nodig is.

Rijksstructuurvisie Grevelingen – Volkerak-Zoommeer

- Vanuit EZ zijn er geen opmerkingen op de voorliggende stukken.
- Er is nog wel enige onduidelijkheid over de mate waarin de RGV gepaard gaat met (verkenning van) een passende beoordeling (Natura2000). Dit zal worden voorgelegd aan juristen voor een zorgvuldige formulering.
- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- Bij "Trechtering .... varianten": de motivering aanvullen, want die ontbreekt bij de punten 1 en 2 op blz. 3.

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- Bij "Natuurbehoud en ontwikkeling": tekst akkoord.

- Bij *"Bijlage 1", punt 5.3 Financiering*: kosten en raming loskoppelen door bijv. 5.3.1 ... door rijk en 5.3.2 ... door regio en markt.

Nota van Beantwoording op Notitie Reikwijdte en Detailniveau Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer (NRD-RGV)

- Het woordgebruik 'besluiten' is een juridische term dat in feite voor de RGV niet opgaat, omdat er in de RGV in de juridisch zin geen besluiten worden genomen. Aanbevolen wordt om dat woordgebruik aan te passen in: (beleids)keuzen.
- Ter verduidelijking in de inleiding de passage opnemen die eveneens is gebruikt in de tekst NRD over de NRD als document/fase in het werkproces van de op te stellen RGV.

4. **Rondvraag**

Geen bijzonderheden.

Kernteam Zuid-Holland Zuid

Prinses Beatrixlaan 2
2595 AL Den Haag
Postbus 19275
2500 CG Den Haag
www.dienstlandelijkgebied.nl

T 070 337 12 00

F 070 10 2 e

Datum

11 oktober 2013

verslag

Omschrijving	Bespreking conceptrapportage natuureffectenstudie
Vergaderdatum en -tijd	9 oktober 2013; 10.00u – 12.00u
Vergaderplaats	RWS De Maas in Rotterdam; zl. 124
Aanwezig	10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e en 10.2.e

---

Doel bespreking

Overleg over de vorderingen van de natuureffectenstudie vindt plaats tussen vertegenwoordiging van het kernteam RGV, tekstschrjver plan-MER, experts EZ voor afstemming EU en het projectteam van de studie.

In het overleg zijn behandeld:

- Presentatie en bespreking van de conceptrapportage;
- Nader onderzoek en opdrachtvervolg;
- Afstemming trajecten binnen RGV-NES en naar EU-commissie.

Inhoudelijk behandeling

In het referentiealternatief is naast het scenario van slechte waterkwaliteit door de blauwalg, ook een scenario uit te werken gebaseerd op het voorkomen van de Quaquamosseel als blijvende oplossing voor de waterkwaliteit. Beide scenario's worden in de gevoeligheidsanalyse meegenomen.

De studie richt zich in de vergelijking van alternatieven op 2035 als richtjaar uit de Plan-MER. Waar mogelijk wordt voor de habitattypen de trendontwikkeling voor de langere termijn benoemd om zo de houdbaarheid inzichtelijk te maken.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Habitattypen

Om te beoordelen of habitattypen en doelsoorten blijven gehandhaafd of dat nieuwe verschijnen, moet de bestaande habitatypekaart op basis van beschikbare gegevens worden bestudeerd in relatie tot overstromingsgronden. Effecten worden voor zover beschikbaar kwalitatief onderbouwd.

Datum
11 oktober 2013

Voor het Volkerak-Zoommeer is onduidelijkheid over de te beoordelen doelenstatus. 10.2.e levert informatie aan voor hoe hier mee om te gaan.

In de effectenbeschrijving wordt het voorkomen van habitattypen en doelsoorten afgezet tegen landelijke doelen. Hierin ondermeer rekening houden met de habitatstypen waarvoor het gebied is geselecteerd. 10.2.e en 10.2.e leveren input voor de wijze van waarderen.

In de alternatievenvergelijking wordt nadrukkelijk ook gekeken naar het functioneren als duurzaam ecosysteem en de samenhang met omliggende gebieden. In de discussie met de EU-commissie over oude en nieuwe natuurwaarden is de onderbouwing van de bijdrage aan het realiseren en behouden van estuariene dynamiek van belang.

Dienstregeling juridisch traject

Om tegenspraak in onderbouwing bij RGV, onderbouwing natuurdoelen, etc. te voorkomen, moeten de juridische trajecten op elkaar worden afgestemd. Actie hiervoor vanuit EZ en team RGV.

Passende beoordeling

Een passende beoordeling op het voorkeursalternatief is juridisch waarschijnlijk niet nodig. Wanneer dit in procedures toch ter sprake komt, is het van belang dat kan worden getoond dat aan alle eisen van een passende beoordeling wordt voldaan. 10.2.e gaat hierover met 10.2.e in gesprek voor duidelijkheid.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

We gaan er vanuit dat input over de KRW op tijd beschikbaar is om nog mee te kunnen nemen in de rapportage. Input via 10.2.e en/of 10.2.e

MKBA

De natuurpuntenbenadering van het PBL vormt input voor de MKBA. Waar mogelijk en mits tijdig beschikbaar wordt daar op voorgesorteerd.

Voor het referentiealternatief moeten de maatregelen voor het behouden van de huidige situatie worden benoemd. De kosten komen terug in de MKBA. De andere alternatieven worden afgezet tegen de 2 referentiescenario's.

Voor de kosten van maatregelen in de Grevelingen zijn gegevens beschikbaar uit eerdere studies. Voor het Volkerak-Zoommeer nog niet. Aan Dienst Landelijk Gebied wordt gevraagd om dit vanuit kengetallen inzichtelijk te maken.

10.2.e informeert bij 10.2.e (Stratelligence) naar benodigde input om kosten van maatregelen mee te nemen in de MKBA.

Vervolgonderzoek

In week van 14 oktober wordt afgestemd of vervolgonderzoek nodig en tijdig realiseerbaar is. Het gaat daarbij om:

Datum

11 oktober 2013

- Onderzoek naar uniciteit van het bodem- en onderwaterleven.
Dit onderzoek lijkt vanuit de beoordeling in de Plan-MER niet nodig. Voor de discussie over de systeemverandering met natuurorganisaties en EU kan het onderzoek een nuttige onderbouwing vormen. Onderzoek door Imares kan mogelijk in samenhang met onderzoek naar dioxine-verplaatsing bij alternatief met open verbinding.
- Inzicht in kosten van maatregelen ten behoeve van input MKBA door Dienst Landelijk Gebied.

Inhoudelijke vervolg sessies

- Expertsessie met bureaus + terreinbeheerders half november:
Voor kwaliteitstoets op winst- en verliesregelen en input voor mitigerende maatregelen;
- Sessie beheerders en provincie vanaf 2^e helft december:
Meenemen van beleidsmedewerkers en beheerders in resultaat studie met ruimte voor fine-tuning op resultaat.

Planning

- 1 november basisdocument beschikbaar voor standpuntbepaling staatssecretaris EZ;
- 19 november 2^e expertsessie;
- 2 december rapportage natuureffectenstudie gereed;
- januari Informerende bijeenkomst beleidsmedewerkers overheden en natuurorganisaties.

Zoals jullie wellicht weten, staat 12 december ook een conferentie geagendeerd van het Ministerie van EZ waar de laatste (maatschappelijke) inbreng wordt verzameld t.a.v. de beleidsverkenning Grote Wateren. Vanuit Natuurmonumenten vinden we dat (ook) een belangrijke opgave, dus zelf zal ik daar de 12^e prioriteit aan geven... Ik kan me voorstellen dat meer mensen (anderen in deze mail?) die afweging zullen maken. Blijft 12 december wel staan?

Van: 10.2.e [mailto:10.2.e@zeeland.nl]
Verzonden: vrijdag 29 november 2013 11:39
Aan: 10.2.e (RWS-ZL); 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e;
 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e;
 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e;
 - ter info); 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e;
 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; (ZMf); 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e;
 10.2.e; 10.2.e; (HZL); 10.2.e; @gmail.com; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e;
 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e; 10.2.e;
 10.2.e; (10.2.e)
CC: 10.2.e (CC - ter info); 10.2.e (CC - ter info); 10.2.e (CC - ter info); 10.2.e
 (CC - ter info); 10.2.e (CC - ter info); 10.2.e (CC - ter info); 10.2.e; 10.2.e
 10.2.e); 10.2.e (CC-ter info); 10.2.e (DZL); 10.2.e
Onderwerp: Uitnodiging workshop afwegingskader Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer op 12 december

Op vrijdag 18 oktober vond de laatste workshop afwegingskader Rijksstructuurvisie plaats. Wij hebben de opgedane inzichten inmiddels verwerkt in bijgevoegd verslag. Het geeft een weergave van zowel de discussies tijdens de workshop als de samenvatting van de inhoudelijke bouwstenen waaraan in de workshop is gewerkt: de scores van alternatieven op het afwegingskader en de daaruit volgende bepalende effecten per alternatief. We stellen het erg op prijs dat u kennis neemt van dit verslag.

Graag wil ik u uitnodigen om op donderdag 12 december volgende stappen te zetten. Dan zijn diverse onderzoeken (in afrondende fase) beschikbaar: MER, MKBA, regionale economische effecten studie, Joint Fact Finding zoetwater, etc. De tijd is aangebroken om de voorlopige resultaten met u te delen, en de gevolgen voor de scores van de alternatieven op het afwegingskader te bespreken. En om op basis daarvan met elkaar te verkennen welke bestuurlijke bespreekpunten daaruit afgeleid kunnen worden. Zijn er alternatieven die er uit springen in positieve dan wel negatieve zin? Dit soort vragen willen we met u, de groepen van bestuurlijke adviseurs en maatschappelijke

organisaties, oppakken op de volgende bijeenkomst, **op donderdag 12 december tussen (let op!) 09:45-16:15 uur** in de **werkplaats te Goes**.

(De eerder aangekondigde bijeenkomst voor bestuurlijk adviseurs op 11 december vervalt).

Ik hoop u allen te zien op 12 december a.s.

Met vriendelijke groet,

ir. 10.2.e

10.2.e

Disclaimer

De informatie verzonden in dit e-mail bericht inclusief de bijlage(n) is vertrouwelijk en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde van dit bericht. Lees verder: www.eur.nl/email-disclaimer

The information in this e-mail message is confidential and may be legally privileged. Read more: www.eur.nl/english/email-disclaimer

---

Beknopte weergave/afsprakenlijst RijksOpdrachtgeversOverleg Rijksstructuurvisie Grevelingen – Volkerak / Zoommeer (ROO-RGV) van 9 december 2013

Aanwezig: 10.2.e (vz), 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e
 10.2.e 10.2.e (allen DGRW), 10.2.e (EZ), 10.2.e (DG-RWS), 10.2.e
 10.2.e (RWS-ZD) en 10.2.e (RWS-CD)

Afmeldingen m.k.: 10.2.e (FMC), 10.2.e (DGB), 10.2.e (RWS-WNZ) en
 10.2.e (RWS-ZD)

1. Mededelingen

- Het advies van Adviesgroep Plus ZWD aan Sg ZWD, incl. rapport "Verbonden Toekomst" is ter informatie. Het betreft een eerste advies over de trajecten RGV en PGO waar nog volop aan wordt gewerkt. De Adviesgroep wenst beide trajecten in samenhang te bezien en verstrekt na dit voorliggende advies nogmaals een zgn. (eind)advies.
- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
- De komende overleggen ROO 1^e helft 2014 incl. planning bespreekpunten worden ter kennisname aangenomen.
- Plan-MER: de rapportage vordert en onderzoeksresultaten komen gereed; aandachtspunt vormt nog wel de formulering van het thema natuur in termen van: 'ben ik bereid oud-voor-nieuwe stappen te zetten en hoe dan'.
- Berging: inhoudelijke deskundigen verschillen van mening; de mate van urgentie is waarschijnlijk niet erg groot, wat zou inhouden dat je de luxe hebt om uit te stellen.
- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

2. Afsprakenlijst ROO – RGV van 26 september 2013

Geen bijzonderheden.

3. Presentatie werkdocument MKBA – RGV

De presentatie betreft de tussenresultaten en wordt gegeven door 10.2.e en voor de volledigheid is de PP-presentatie aan dit verslag toegevoegd. De meest vermeldenswaardige opmerkingen zijn:

- Het technische en analytische verhaal vergt wel een eenvoudig en begrijpelijk bestuurlijke vertaling naar beslisinformatie over m.n. waar de kosten neerslaan.
- Aangedrongen wordt dat CPB + PBL in hun second opinion ook de regionale economische effectenstudie (REES) meenemen.
- Het tijdschema is een 'ambitieuze' buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
- De maatschappelijke kosten zijn redelijk hoge bedragen, buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- Goed notie hebben van het feit dat de gepresenteerde getallen waarmee nu gewerkt worden nog zeer indicatieve getallen betreffen; het zou mooi zijn als ook de gemonitariseerde natuurwaarde beschikbaar zijn.
- Mocht ontwikkeling aangeven dat het RGV-traject langer duurt, dan zou je kunnen overwegen om het financiële verdiepingstraject naderhand/gefaseerd vorm te geven.
- Gepleit wordt om tussen januari en april nog een ROO te plannen: tegen eind februari. Andere input bronnen zouden dan moeten worden toegevoegd, zoals plan-MER, natuureffectenstudie, JFF-zoetwater, verkenning 'dienstregeling' en wellicht is dat vanuit DP Zoetwater meer informatie beschikbaar komt rond half februari dat kan worden meegenomen in RGV-discussie.

4. Rondvraag

Geen bijzonderheden.

Verslag EZ-overleg Rijksstructuurvisie Grevelingen- Volkerak Zoommeer 5-2-104

Deelnemers: 10.2.e /DAD, 10.2.e /IK, 10.2.e /PDN, 10.2.e /RRE, 10.2.e /RRE.
 Afgemeld/afwezig: 10.2.e /ED, 10.2.e /ED, 10.2.e /JNG, 10.2.e /N&B, 10.2.e /PAV.

Toelichting

- In aanloop naar de vaststelling van de (ontwerp)-rijksstructuurvisie zal een gezamenlijk integraal afgewogen EZ-standpunt moeten worden ingenomen.
- De (geactualiseerde) inhoudelijke documenten (ontwerp-MER, ontwerp-MKBA, NES) komen medio februari gereed.

De aanwezigen geven bijgaande sectorale opvattingen weer indien (beperkt) getij op Grevelingen en/of terugkeer van een zout Volkerak-Zoommeer :

10.2.e (schelpdier)visserij

- 11.1
- De gevolgen voor de commerciële huidige "zoetwater"visserij 11.1 in het huidige Krammer-Volkerak zal moeten worden gezien (alternatieven of iets dergelijks).
- De uitgifte/omvang van schelpdierpercelen zal t.z.t. in de verdere uitwerking moeten worden ingepast (taak DAD) rekening houdend met andere functies/belangen.
- Financiële ondersteuning voor projectuitvoering vanwege de economische baten voor de schelpdiersector behoeft niet te worden verwacht vanuit EZ (geen fin.middelen, specifiek instrument). De verwachting is ook dat de sector geen fin bijdrage zal leveren.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

10.2.e/Natuur

- Er is een winst en verliesrekening voor natuur opgesteld (concept natuureffectenstudie) en valt positief uit bij invoeren van getij en zout.
- Betekent dat echter dat de Natura2000-doelen zullen moeten worden aangepast. Dit betekent juridische risico's en medewerking van de EuCIe.
- Dezer dagen wordt het principebesluit om deze aanpassing van N2000doelen in te zetten aan de Stas voorgelegd (= testcase voor VHR).

Afspraak:

- aan de hand van de input maakt 10.2.e een voorzet voor een nota voor een gezamenlijk EZ-standpunt. Op grond daarvan bezien of een overleg op directeureniveau nodig is, voorleggen aan Stas.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

■

■

12/2/2014

10.2.e

Beknpte weergave extra RijksOpdrachtgeversOverleg Rijksstructuurvisie Grevelingen – Volkerak / Zoommeer (ROO-RGV) van 25 februari 2014

Aanwezig: 10.2.e (vz), 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e
10.2.e (allen DGRW), 10.2.e (DGB), 10.2.e (EZ) en 10.2.e (RWS-WNZ).

Afmeldingen: 10.2.e (DG-RWS), 10.2.e (RWS-ZD), 10.2.e (FMC), 10.2.e (RWS-ZD) en 10.2.e (RWS-CD)

1. Mededelingen

- *Terugmelding Sg ZWD van 23 jan. 2014*
Over de RGV heeft de Sg ZWD weinig bestuurlijke richtingen aangegeven die nu vermeldenswaardig zijn.
- *IenM-RWS directeurenoverleg op 27 febr. 2014*
Het overleg betreft een vervolg op de directeurenbijeenkomst (IenM/RWS) van 6 febr. j.l. Een notitie 'overwegingen en invalshoeken RGV' ligt op tafel met als doel om te komen tot een beoordeling vanuit politieke haalbaarheid, bestuurlijke consequenties, beheer, relatie met KRW en Natuura2000 en opstelling van Brussel.
- *buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek*

2. Beknpte weergave/afspraken ROO–RGV van 15 januari 2014

Tekstueel geen bijzonderheden.

N.a.v. "Natuureffectenstudie RGV": EZ zal op 3 maart 2014 hun Stas o.a. informeren over ontwikkelingen rond GR en VZM.

3. MKBA, plan-MER, Natuureffectenstudie

De plan-MER en MKBA zijn ter toetsing aan de cie. MER en CPB/PBL aangeboden. Uiterlijk 1 april 2014 worden de adviezen verwacht. De deelnemers nemen kennis van de concept-MKBA en de concept-plan-MER. Opgemerkt wordt dat het wenselijks is om de effecten van de diverse alternatieven op de scheepvaart aan te scherpen zodat tot extra opheldering wordt gekomen. Verder kwamen de redeneerlijn ter sprake, die EZ en IenM ontwikkelen voor de 'passende beoordeling' en de reikwijdte van de besluitvorming in de RGV in relatie tot de financieringsmogelijkheden.

4. Invalshoeken RGV

De voorliggende notitie is tot stand gekomen n.a.v. een vraag van het IenM/RWS directeurenoverleg om de opties voor de mogelijke uitkomsten in de meest brede zin te inventariseren. Onder de mededelingen is e.e.a. hier al over gezegd. De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- Een dilemma doet zich voor, omdat er geen vooruitzicht is op enige financiering.
- De notie wordt meegegeven om e.e.a. op procesmatige wijze adaptief in de tekst te beschrijven.

5. Rondvraag

Geen bijzonderheden.

Afspraken n.a.v. RijksOpdrachtgeversOverleg Rijksstructuurvisie Grevelingen – Volkerak / Zoommeer (ROO-RGV) d.d. 2 april 2014

1. N.a.v. : Mededelingen/stand van zaken

AFSPRAAK: Geen.

2. N.a.v.: Beknopte weergave/afspraken ROO–RGV van 25 februari 2014

AFSPRAAK: 10.2.e , vervanging 10.2.e , zal nog nader contact opnemen met 10.2.e over aanscherping teksten over effecten diverse alternatieven op scheepvaart. O.a. over relatie Krammersluizen met Volkeraksluizen op scheepvaart door hoogte verschillen.

3. buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

4. Concept-agenda Sg Zuidwestelijk Delta d.d. 10 april 2014 +

5. Concept tekst Rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak/Zoommeer (RGV) versie 2.2 + oplegnotitie voor Sg ZWd d.d. 10 april as

AFSPRAAK:

- Voor de beleidsconclusies “**autonome ontwikkeling van de waterkwaliteit van het Volkerak/Zoommeer**” + “**zoetwatervoorziening**” onderscheid tussen beiden wat scherper van elkaar formuleren. Beeld kan nl. ontstaan dat beide door elkaar gaan lopen.
- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

6. Rondvraag

AFSPRAAK: eerstvolgende ROO is op woensdag 14 mei as van 15.00 – 17.00.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 9 april 2014 10:42
Aan: 10.2.e@hetzeeuwselandschap.nl
Bijlagen: quaggamossel refdagblad 5april2014.pdf

10.2.e

zie hier het artikel waar we vanochtend over spraken.
 Ik ben benieuwd of de schrijver Chiel Jacobusse dezelfde is als jouw collega/werkzaam bij ZL.
 Dit artikel is opmerkelijk onder meer door zinnen als:

"Ze kunnen maar moeilijk uit de voeten met het ideeet de beoogde radicale verandering in het waterregiem lijkt te zijn ingehaald door de werkelijkheid... Boeren en een toenemend aantal natuurbeschermers zien liever dat de situatie blijft zoals zij nu is."
"Nu de noodzaak voor verzilting ter voorkoming van de blauwalgenproblematiek is verdwenen, staat de meerwaarde van verzilting vanuit natuuroogpunt volop ter discussie. De geplande getijslag is te gering om op lange termijn slikken en waardevolle schorren te krijgen. Wellicht krijgt het gebied met zandhonger te maken en zal de bestaande (internationaal waardevolle) zoetwaternatuur hier verdwijnen..."

Begrijp ik nu dat het Zeeuws Landschap het verzouten van Krammer-Volkerak en Zoommeer niet steunt ? Hoe verhoudt dit met de gezamenlijke/eensluidende opvatting van de natuurorganisaties?

Ik hoor graag van je

Vriendelijk groet

10.2.e

beleidsmedewerker
 Directie Regio en Ruimtelijke Economie
 tel: 06-10.2.e
 e-mail: 10.2.e@minez.nl

Aanbesteden

Copyright 2014 Reformatorisch Dagblad
All Rights Reserved

Reformatorisch Dagblad

5 april 2014 zaterdag

Groen; Blz. 10

1135 woorden

Mossel zuivert het Krammer

Chiel Jacobusse

Exoten leven niet alleen op land. Integendeel: onder water is de invasie van exoten veel omvangrijker dan op het land. Een ervan is de quaggamossel, die afkomstig is uit het mondingsgebied van de Dnjepr bij de Zwarte zee ter hoogte van Oekraïne.

In tegenstelling tot de meeste exoten wordt de quaggamossel vooral door waterbeheerders vaak met gejuich ontvangen. Dit kleine schelpdier is een eersteklas waterzuiveraar die al diverse waterkwaliteitsproblemen verminderd of zelfs helemaal opgelost heeft. Bijvoorbeeld in het Krammer-Volkerak-Zoommeer.

Tien jaar geleden was het vrijwel iedere zomer raak. In het Krammer-Volkerak-Zoommeergebied ontstonden jaarlijks heftige plagen van bloeiende blauwalg. Het water stonk, zag eruit als groene soep en leverde bovendien gevaar op voor de volksgezondheid. Ook voor de natuur waren de gevolgen groot: zo gingen volgens sommige schattingen in één jaar zo'n 3000 wintertalingen dood, wat neerkomt op 1 procent van de Noordwest-Europese populatie. Ook allerlei andere watervogels zoals futen, aalscholvers en kuifeenden legden het loodje. Diverse uitgebreide studies naar de mogelijke oplossing van het probleem kwamen steeds tot dezelfde conclusie. De blauwalgproblemen konden slechts op één manier worden aangepakt en wel door het weer zout maken van het gebied. Dat zou gepaard moeten gaan met het terugbrengen van een gereduceerd getij (verschil tussen eb en vloed) van enkele decimeters.

Het opnieuw instellen van een zout getijdenregiem in het Krammer-Volkerak-Zoommeer is geen sinecure. Het vergt investeringen van tientallen miljoenen en daarnaast nog eens vergelijkbare investeringen voor de aanvoer van zoet water voor de landbouw in de omgeving. Daarom werd bij het voornemen om het gebied weer zout getij te geven niet over één nacht ijs gegaan. Maar omdat er geen andere oplossing voorhanden leek, kwam er uiteindelijk toch brede overeenstemming. Lokale en provinciale overheden, waterschappen en belangengroepen van vissers, boeren, recreatieondernemers en natuurbeschermers vonden elkaar in het streven naar het herstel van een zout getij in het gebied. Maar dat was een proces van jaren.

En terwijl beleidsmakers en lobbyisten vergaderden, trok de natuur haar eigen plan. Op enig moment verscheen in

het Krammer-Volkerak-Zoommeer de quaggamossel, en dat veranderde de situatie radicaal. Deze tweekleppige is een filteraar die aan de kost komt door eetbare deeltjes uit het water te filteren. Algen vormen een prima voedselbron en elk individu filtert elke dag een liter water. De waterkwaliteit in het gebied is daardoor sterk verbeterd. Er zijn nu al enkele jaren geen omvangrijke blauwalgenplagen meer geconstateerd en als deze ontwikkeling doorzet is het probleem binnenkort verleden tijd.

Het verschijnen van de quaggamossel in het Krammer-Volkerak-Zoommeer staat niet op zichzelf. Het driehoekige schelpdier verschijnt de laatste jaren op steeds meer plaatsen in West-Europa. Die uitbreiding is naar alle waarschijnlijkheid in gang gezet door menselijk ingrijpen. In Duitsland is een verbinding tot stand gebracht tussen de Oost-Europese Donau en de West-Europese Main, via het Ludwigkanaal. Deze route wordt wel beschreven als dé Europese snelweg voor waterdieren. Vermoed wordt dat ook de quaggamossel van deze route gebruikgemaakt heeft. In ieder geval treedt de soort ook massaal op in de Amsterdamse grachten, de Kagerplassen en het Braassemmeer. Met exact dezelfde positieve gevolgen als in het Zeeuwse meer tussen Schouwen-Duiveland en Noord-Brabant. Helderder water en afnemende algenoverlast.

Geconfronteerd met de nieuwe werkelijkheid in het Krammer-Volkerak-Zoommeer reageren de meeste betrokkenen vooral defensief. Grootchalige beleidsprocessen hebben hun eigen dynamiek en een onbeduidend mosseltje dat roet in het eten gooit past daar maar moeilijk in. Schelpdiervissers, gemeenten, recreatieondernemers en natuurbeschermers hebben zich elk op hun eigen manier rijk gerekend met een zout getij. Ze kunnen maar moeilijk uit de voeten met het idee dat de beoogde radicale verandering in het waterregiem lijkt te zijn ingehaald door de werkelijkheid. Ander partijen zijn juist niet rouwig om de gewijzigde situatie. Boeren en een toenemend aantal natuurbeschermers zien liever dat de situatie blijft zoals zij nu is.

In de discussie tussen voor- en tegenstanders van een zout getij wordt soms de stelling geponeerd dat het verschijnen van een exoot als de quaggamossel van tijdelijke aard zou zijn en dat de blauwalgproblemen in de eerste de beste warme zomer zullen terugkeren. Sommigen stellen zelfs dat zo'n ontwikkeling een vast patroon zou zijn bij nieuwe exoten.

Weliswaar is het normaal dat een nieuwkomer na het bereiken van een piek weer afneemt totdat er een evenwichtssituatie ontstaat. Maar er is geen enkele duidelijke reden om te verwachten dat de quaggamossel zal verdwijnen en de blauwalg terugkeren. Integendeel: wat schelpdieren betreft ligt er een duidelijk voorbeeld in de aangrenzende Oosterschelde. De Japanse oester is hier al jaren booming en er is geen enkel signaal dat deze exoot een patroon van opgaan, blinken en verzinken zal vertonen. Maar al zou dat zo zijn, dan zijn er altijd nog de Filipijnse tapijtschelp, de Amerikaanse zwaardschede en het Japans bessenwier om aan te tonen dat het meestal anders gaat.

Nu de noodzaak voor verzilting ter voorkoming van de blauwalgenproblematiek is verdwenen, staat de meerwaarde van verzilting vanuit natuuroogpunt volop ter discussie. De geplande getijslag is te gering om op lange termijn slikken of waardevolle schorren te krijgen. Wellicht krijgt het gebied met zandhonger te maken en zal de bestaande (internationaal waardevolle) zoetwaternatuur hier verdwijnen. En dat alles om een volgens tegenstanders achterhaald probleem op te lossen.

Dit is het slot van een drieluik over exoten. Vandaag: de schelpdieren.

Na het zoet het zout?

serie Exoten

Voor het Krammer-Volkerak-Zoommeer en voor de aangrenzende Grevelingen wordt een rijksstructuurvisie voorbereid die nog dit jaar moet worden vastgesteld. Daarin worden belangrijke beslissingen genomen over de verre toekomst van het Deltagebied. Het gaat onder meer over zout of zoet voor het Krammer-Volkerak-Zoommeer, wel of geen getij in de Grevelingen en het Krammer-Volkerak, en in samenhang daar mee het al of niet gebruiken van het bekken voor waterberging bij calamiteiten.

De provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland en de gemeenten aan het water zijn ervan overtuigd dat verzilting kansen biedt voor toerisme en visserij. We zijn de zee kwijtgeraakt. Wij willen haar terug. Om de zilte lucht te kunnen ruiken en oesters te kunnen proeven, staat in een manifest dat de overheden vorige week donderdag hebben ondertekend. Het manifest is ook ondertekend door boerenorganisatie ZLTO.

5 April 2014

Copyright © 2014 LexisNexis, a division of Reed Elsevier Inc. All Rights Reserved.

[Terms and Conditions](#) [Privacy Policy](#)

10.2.e

Van: 10.2.e namens 10.2.e

Verzonden: maandag 28 april 2014 12:05

Aan: 10.2.e @natuurenmilieu.nl; 10.2.e @sportvisserij nederland.nl; 10.2.e @ltonoord.nl;
 10.2.e @recron.nl; 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e @vno-ncw.nl;
 10.2.e @bij12.nl; 10.2.e @natuurmonumenten.nl; 10.2.e ;
 10.2.e @staatsbosbeheer.nl; 10.2.e ; 10.2.e (DVS);
 10.2.e @natuurenmilieu.nl; 10.2.e @mindef.nl; 10.2.e ;
 10.2.e @natuurmonumenten.nl'

Onderwerp: Aanwijzingsbesluiten N2000

Urgentie: Hoog

Beste PMO-leden,

Zoals enige tijd geleden afgesproken in het PMO ontvangt u hierbij nieuwe informatie over de planning van de resterende aanwijzingsbesluiten Natura 2000.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek Met de aanwijzing van de twee gebieden in de Zeeuwse Delta (Krammer-Volkerak en Zoommeer) zal nog gewacht worden op de Rijksstructuurvisie voor dit gebied.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Met vriendelijke groet

Ger de Peuter

Directeur Programmadirectie Natura 2000

persbericht MR

From: 10.2.e <10.2.e@minez.nl>, 10.2.e <10.2.e@minez.nl>
 To: Dijkma, mevr. S.A.M. (Sharon) <10.2.e@minez.nl>, Dijkma <10.2.e@gmail.com>, Dijkma, mevr. S.A.M. (Sharon) </O=MINLNV/OU=EXCHANGE ADMINISTRATIVE GROUP (FYDIBOHF23SPDLT)/CN=RECIPIENTS/CN=S.a.m.dijkma>
 Sent: September 30, 2014 1:04:24 PM CEST
 Received: September 30, 2014 1:04:24 PM CEST

Graag je akkoord op onderstaand bericht van het ministerie van IenM voor de MR van a.s. vrijdag.

Kabinet publiceert ontwerp-Rijkstructuurvisie

Terugbrengen van getij herstelt waterkwaliteit Grevelingen en Volkerak-Zoommeer

Op de Grevelingen komt er weer eb en vloed en het Volkerak-Zoommeer wordt weer zoutwater en krijgt ook weer eb en vloed. Hierdoor herstelt de waterkwaliteit van beide, momenteel stilstaande en afgesloten, wateren. Dat heeft het kabinet vandaag besloten. Door deze maatregel verbetert de natuur, recreatie en toerisme, schelpdierteelt, landbouw en de kwaliteit van de leefomgeving. Voorafgaand aan het zout maken van het Volkerak-Zoommeer worden maatregelen getroffen om de zoetwatervoorziening van gebieden rondom het meer veilig te stellen.

In de ontwerp-Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer die 3 oktober is gepubliceerd kiest het kabinet voor een bijzondere manier van bekostiging van de maatregelen. Rijk en regio nodigen marktpartijen en gebruikers van het gebied uit om samen met hen de kosten te dekken voor het gebied. Terugbrengen van zout en getij is een duurzame oplossing, met positieve effecten voor waterkwaliteit en natuur. Ook ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor schelpdierteelt, recreatie, landbouw en de stedelijke ontwikkeling van Bergen op Zoom. De regio wil dan ook een actieve rol spelen in de bekostiging en uitvoering van de plannen van het kabinet. De totale kosten van die uitvoering worden geraamd op ongeveer 350 miljoen euro, te financieren door Rijk, regio, marktpartijen en gebruikers. Voor ongeveer 100 miljoen euro zijn al afspraken gemaakt of in voorbereiding.

Sinds de afsluiting van de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer, is de waterkwaliteit in beide watergebieden achteruit gegaan. Het zoute water van de Grevelingen is in de diepere delen inmiddels regelmatig vrijwel zuurstofloos, met als gevolg schade aan bodemleven, kreeften en vissen en verlies van aantrekkingskracht voor duikers. Het zoete Volkerak-Zoommeer kampt met vertroebeling, te hoge concentraties voedingsstoffen en regelmatig terugkerende overlast van blauwalgen. Die overlast is de laatste jaren afgenomen met de komst van een exotische mosselsoort (quaggamossel), alleen is dit waarschijnlijk niet een blijvende en betrouwbare oplossing voor de slechte waterkwaliteit.

De ontwerp-Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer, het bijbehorende milieueffectrapport (MER) en de maatschappelijkekosten-batenanalyse (MKBA) zijn na publicatie van XXX tot XXX te raadplegen bij overheden in de regio, Rijkswaterstaat Zee en Delta en via www.zwdelta.nl, www.platformparticipatie.nl of www.ruimtelijkeplannen.nl. Tot XXX is er gelegenheid een zienswijze in te dienen. Het kabinet betreft deze zienswijzen bij het definitief vaststellen van de rijksstructuurvisie.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Woordvoerder

.....

Directie Communicatie

Ministerie van Economische Zaken

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AV | Den Haag

.....

M 06 10.2.e

E 10.2.e @minez.nl

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez>

EZ-overleg Rijksstructuurvisie Grevelingen - Volkerak-Zoommeer

16 oktober 2014

Aanwezig: 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e
 Afwezig: 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e .

Collega's,

Voor degenen die er niet bij waren, bijgevoegd de presentatie over de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer en punten die ter sprake kwamen:

1. Op 2 okt jl. overleg gehad met Stas over RGV. Conclusies: er is geen financiering beschikbaar, mogelijk wel reguliere SDE+ en staatssecretaris wil vroegtijdig actie richting Brussel op zekerstelling van aanpassing Natura 2000-doelen;
2. Actieve rol en medeverantwoordelijkheid van EZ in het voortraject: de O-RGV is door minister IenM, mede namens Stas EZ, uitgebracht.
3. De drie projecten/processen a) Gebiedsontwikkeling, b) Getijdencentrale, c) Rijksstructuurvisie zullen steeds meer inhoudelijk met elkaar vervlochten worden. Betekent dat we daar rekening mee moeten houden.

Met de aanwezigen zijn er de volgende afspraken gemaakt:

1. PDN maakt in samenwerking met JNG, een stappenplan voor een goede doorwerking van de N2000-opgaven (november). Daarin zal o.a. het traject/tijdspad met de EuCie worden opgenomen evenals de aanpassing/aanwijzing voor de Aanwijzingsbesluiten, beheerplan Deltawateren N2000. Daarna staan PDN/JNG aan de lat voor uitvoering van de acties in dit stappenplan, zodanig dat tijdig en voldoende geborgd is dat Europa instemt met aanpassing van Natura 2000-doelen (zo niet, dan moeten we tijdig kunnen waarschuwen naar projectorganisatie RGV).
2. RRE gaat niet participeren in het project Gebiedsontwikkeling 2^e fase (10.2.e /prv ZHolland en 10.2.e /IenM), maar wel deze actief volgen om tijdig eventuele (EZ)zaken in de bestuursovereenkomst te kunnen checken.
3. buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
 [Redacted text block]
4. Bij de beantwoording van de zienswijzen (Nota van Beantwoording) en het definitief vaststellen RGV zal RRE sterk leunen op de (inhoudelijke) kennis van de betrokken sectordirecties (voor de specifieke EZ-zaken).
5. 10.2.e wij kwamen tot de conclusie dat DAD de mogelijkheden en voorwaarden voor de (schelpdier)visserijrechten richting RVOB/project Gebiedsontwikkeling 2e fase moet aangeven (november ?!); ook als hier nu al belemmeringen te identificeren zijn. Ook dient DAD betrokken zijn bij de nadere studie over prijselasticiteit/baten visserij (als onderdeel van het traject Gebiedsontwikkeling 2^e fase o.l.v. prov ZHolland). Mogelijk dat ook hier een stappenplan/schets (vanaf nu t/m uitgifte visrechten) daarbij handig is?

Voor de geïnteresseerde/nadere info, zie <http://www.zwdelta.nl/opgaven.htm>

Korte weergave overleg KT-RGV d.d. 7 januari 2015

Aanwezig: 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e en 10.2.e .

Afwezig: 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e en 10.2.e .

1. Mededelingen

- Afmelding ontvangen van afwezigen en 10.2.e gaat na of deelname 10.2.e aan KT-RGV overleggen nog structureel van aard is of incidenteel.
- 10.2.e heeft 10.2.e geïnformeerd vanaf heden niet meer deel te nemen aan KT-RGV i.v.m. verschuivingen binnen zijn takenpakket. 10.2.e heeft zijn opvolging intern EZ voorgelegd. 10.2.e neemt hierover contact op met 10.2.e .
- In de DGRW/RWS staf minister van do. 15 jan. as staat op agenda de bestuursovereenkomst RGV op agenda.
- Aandacht gewenst voor inbreng van RGV-punten in de laatste Sg ZWd in de huidige vorm op 12 febr. as. Daarna zal de Sg ZWd overgaan onder de benaming Gebiedsoverleg ZWD. De RGV-punten waar informatie over kan worden gegeven zijn:
  - S.v.z. zienswijzeprocedure RGV m.n. het schetsen van beeld aard van de beantwoording via indeling:
    - uitleg/hoe het is;
    - wat wordt aangepast;
    - akkoord met zienswijze, maar betreft meer de uitwerkingsfase. ;
  - Volgt uit beantwoording 'huiswerk' voor regiopartijen.
  - Voortvloeiels uit aanpassing MER.

2. Zienswijzen ontwerp RGV / Nota van Antwoord

10.2.e licht kort de toegestuurde documenten toe en geeft een beschrijving van het verloop van het proces tot nu toe. De hamvraag is hoe het werkproces vorm te geven om te komen tot de uiteindelijke Nota van Antwoord. De volgende afspraken worden daarover gemaakt:

- alle antwoorden worden gemailld naar 10.2.e en in c.c. naar 10.2.e en 10.2.e ;
- beantwoording vindt plaats door als basis de thema-indeling te volgen die in de bijgevoegd notitie "Thema's: Nota van Beantwoording" staan en daar de beantwoording op aan te brengen.
- 10.2.e neemt contact op met 10.2.e om zijn beschikbaarheid te polsen voor de eindredactie van de Nota van Antwoord.

3. Procesgang naar definitieve RGV

10.2.e licht het productenschema met tijdpad toe, waarbij geconstateerd kan worden dat de producten 'kamerbehandeling ontwerp RGV' en de 'technische briefing TK' optioneel zijn. 10.2.e zal het schema aan deelnemers in tabelvorm mailen en agenderen voor eerstvolgende overleg KT-RGV (21 jan.as). Verder is het schema goed bruikbaar als input voor een stand van zaken notitie aan Sg ZWd van 12 februari 2015.

4. Stand van zaken Bestuursovereenkomst RGV

10.2.e deelt o.a. het volgende mee:

- 10.2.e heeft de bestuursovereenkomst vanuit de juridische kaders verder vorm gegeven en daardoor scherper en meer afgebakend beschreven.
- De regio wenst in de tekst een dieper detaillering in beschrijvingen van onderdelen.
- Aandacht voor het KT-RGV is dat in de tekst daar waar het gaat om de ontwerp RGV ook aansluit op tekst van de ontwerp RGV.
- Opgemerkt wordt dat eind januari een IenM-directeuroverleg staat gepland waar de bestuursovereenkomst RGV wellicht aan de orde kan worden gesteld.

5. Stand van zaken Bestuursovereenkomst zoetwater

Het volgende wordt meegedeeld:

- Een opzet van de bestuursovereenkomst is beschikbaar.
- Aandachtspunt hierin is hoe uitvoering van de maatregelen plaats zal vinden tussen de onderlinge (samenwerkende)partijen en naast het onderdeel over bekostiging.
- Het tijdspad is: 1 maart 2015 gereed.

6. Aanvulling MER

10.2.e deelt o.m. het volgende mee:

- De inschatting is dat de werkzaamheden voor de aanvulling MER tot de zomer door zullen lopen en dan m.n. de inzet voor de natuur onderdelen.
- Binnen EZ is gesproken over deze onderdelen, maar een terugkoppeling ontbreekt.
- Bij de cie. zal worden langs gegaan om het werkproces aanvulling MER te checken.
- Bij de aanvulling spelen 3 dingen, te weten: kwantificering, redeneerlijn Natura2000 en het klimaat'verhaal'.

7. Overzicht per RGV-thema voor KT-RGV

Het overzicht zal een blijvend onderdeel zijn in het overleg KT-RGV ter ondersteuning van het RGV werkproces.

8. Rondvraag

10.2.e meldt dat RWS deze maand een 3-tal risicosessies organiseert over het vervolgproces RGV. Het resultaat daarvan kan t.k.n. worden geagendeerd in het eerstvolgende overleg KT-RGV van 21 jan. as.

Programmateam 6 augustus 2015

Aanwezig: 10.2.e

- Overzicht met lopende opdrachten en onderzoeken:
  - Actie: extra kolom aan het overzicht toevoegen zodat duidelijk is uit welk budget ieder onderdeel gedekt wordt. **actie** 10.2.e
  - Bij "nr. 3 Actualisatie waardecreatie Grevelingen/Volkerak-Zoommeer" ook 10.2. toevoegen als eigenaar/begeleider.
- buiten reikwijdte van het Wob-verzoek
  - [redacted]
  - [redacted]
- 10.2. geeft een korte terugkoppeling van zijn gesprek met 10.2.e .
  - 10.2. vraagt wat de gezamenlijke projectambitie is. Projectambitie staat niet ter discussie, maar het kan helpen als een soort beeldmerk (niet zijnde belangen of doelstellingen per partij). **Actie** 10.2.e : check communicatie boodschap die nu door 10.2.e wordt geschreven / volgend programmateam een voorstel voor opstellen projectambitie.
- **Team Gebiedsontwikkeling (10.2.e / 10.2.e):**
  - Het beoogde tempo van de vergunningaanvragen voor de pilots van de schelpdiersector is mogelijk niet haalbaar. Geen eenheid bij de vissers. Verschillende partijen (vinden dat zij) zijn niet goed meegenomen in het proces en hebben niet alle informatie gekregen.
  - buiten reikwijdte van het Wob-verzoek
    - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
    - [redacted]
  - Overleg Wethouders: 24 september staat het overleg gepland met de 6 wethouders van betrokken gemeenten. Insteek is om de bereidheid om mee te betalen te bespreken. Gemeenten rondom Grevelingen zijn positief. Bij VZM niet eensgezind. Steenbergens blijft negatief. Moerdijk lijkt het programma te steunen. Bergen op Zoom kan sleutelrol hebben, maar is nog niet onverdeeld positief. Mogelijk kan 10.2.e van Tholen nog een rol spelen.
  - Verwachtingen van ontwikkeltafels:

■ buiten reikwijdte van het Wob-verzoek

- Zoommeer: gezamenlijkheid is te bereiken
- Volkerak: neutraliseren van negatieve kant

- **Team Markt (10.2.e):**

- Eerste concept van de inkoopstrategie is gereed (opgesteld door 10.2.e). Belangrijkste advies is om niet met één contract te werken, maar met twee aparte contracten Grevelingen en voor Volkerak-Zoommeer.
  - In het volgende programmteam zal een memo worden besproken met de voor- en nadelen van 1 of 2 contracten. **Actie** 10.2.e .
  - Beslispunten uit/over inkoopstrategie zullen in bestuurlijk POS geagendeerd moeten worden
- buiten reikwijdte van het Wob-verzoek

- **Actualisatie Businesscases (10.2.e**

- 10.2.e gaat aan de slag met de actualisatie van de businesscases
  - In september wordt een expertmeeting georganiseerd (10.2.e (Rebel), 10.2.e (OPPS), 10.2.e (Stratelligence), 10.2.e (IenM), 10.2.e (FMC), 10.2.e (EZ, visserij), 10.2.e
  - Er wordt nog gezocht naar een voorzitter: check 10.2.e ?

- **Risicosessies (Markt en Zoetwatermaatregelen):**

- 17 augustus worden de concept rapporten besproken
- Eind Augustus definitieve rapporten
- buiten reikwijdte van het Wob-verzoek

- **Planning Pos:**

- Er wordt een nieuwe datum gezocht voor het ambtelijk POS. Afsproken is om zo snel mogelijk een bestuurlijk POS in te plannen.
- In het volgend programmteam zal een concept-agenda besproken voor het POS met oa de volgende agendapunten:

- Financieel overzicht
- Marktbenadering (start, contractvorm, fasering)
- Concept BOK II

- **Rondvraag:**

- buiten reikwijdte van het Wob-verzoek

- Concept BOK agenderen voor het volgende programmateam.

Van: Wouter van Zandbrink [mailto:10.2.e@10.2.e]
Verzonden: vrijdag 15 januari 2016 17:07
Aan: 10.2.e - DGRW
Onderwerp: RE: Afspraken gesprek IenM/EZ met Coalitie Delta Natuurlijk 12-01-2016

Dank je 10.2.e voor dit verslag.

Wat betreft de MER: de natuurorganisaties zijn bereid om de MER door te spreken met EZ in het licht van de NAGW.

Hartelijke groet,
 Wouter

Van: 10.2.e - DGRW
 [mailto:10.2.e@minienm.nl]
Verzonden: vrijdag 15 januari 2016 16:56
Aan: 10.2.e@10.2.e.nl
CC: 10.2.e (GPO); 10.2.e@minez.nl';
 10.2.e@minez.nl'; 10.2.e'; Slangen,
 D. (Donne) - DGRW
Onderwerp: Afspraken gesprek IenM/EZ met Coalitie Delta Natuurlijk 12-01-2016

Geachte heer Van Zandbrink,

Hieronder een korte weergave van het gesprek afgelopen dinsdag over de ontwerp-rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer. Ik ben niet in het bezit van de e-mailadressen van de overige aanwezigen van de Coalitie Delta Natuurlijk. Daarom wil ik vragen of u deze e-mail verder kunt verspreiden.

Gesprek IenM/EZ/CDN – 12 januari 2016

Betreft: Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer

Aanwezig: Donné Slangen (IenM), 10.2.e (EZ) en vertegenwoordiging van de Coalitie Delta Natuurlijk: Wouter van Zandbrink (voorzitter CDN), 10.2.e (Het Zeeuwse Landschap), 10.2.e (Vogelbescherming) en 10.2.e (Brabantse Milieufederatie)

De Coalitie Delta Natuurlijk heeft in het gesprek toelichting gegeven op hun brief aan de minister van IenM en de staatssecretaris van EZ over de rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer. CDN spreekt de zorg uit over de gevolgen van het ontwikkelperspectief van de ontwerp-rijksstructuurvisie voor de natuurwaarden in het gebied. Belangrijk punt is volgens CDN het gebrek aan een lange termijn perspectief voor het creëren van een meerwaarde voor natuur in het gebied. Vanuit IenM en EZ is het kader geschetst waarin de plannen tot stand zijn gekomen. De ontwerp-rijksstructuurvisie is opgesteld met oog op een samenhangende benadering van de waterkwaliteitsvraagstukken voor beide bekkens. Natuur is in beginsel geen opgave in de ontwerp-rijksstructuurvisie, maar wel een belangrijke afgeleide. Met de maatregelen uit de ontwerp-rijksstructuurvisie worden de condities geschapen voor

een verbetering van natuurwaarden. In het programma G/VZM wordt daarom wel gekeken naar het creëren van een meerwaarde voor natuur. De natuurambitie grote wateren schetst een lange termijn perspectief en kan dienen als input voor natuurplannen, maar is geen uitvoeringsprogramma.

<!--[if !supportLists]-->1. <!--[endif]-->Aanwezigen concluderen dat het goed is dat de verschillende perspectieven en standpunten zijn toegelicht.
<!--[if !supportLists]-->2. <!--[endif]-->Momenteel wordt de aanvulling op de MER afgerond. Afgesproken wordt dat op korte termijn een bijeenkomst wordt gepland om deze resultaten te bespreken met experts van de verschillende organisaties.
<!--[if !supportLists]-->3. <!--[endif]-->Op 26 februari staat een bijeenkomst gepland voor een bredere bespreking van de ZWD. Afgesproken wordt om deze bijeenkomst gezamenlijk voor te bereiden (EZ/IenM/CDN).

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. De vervolgafspraken zijn deels al in gang gezet. Hierover hebben we binnenkort contact.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
DG Ruimte en Water | Directie Gebieden en Projecten

10.2.e @minienm.nl | Of 10.2.e

RE: Bijpraten WNF-EZ delta-zaken

From: Secretariaat N&B <10.2.e [REDACTED]@minez.nl>
 To: 10.2.e [REDACTED]@wwf.nl>, Secretariaat N&B <10.2.e [REDACTED]@minez.nl>
 Cc: 10.2.e [REDACTED] <10.2.e [REDACTED]@minez.nl>, Feringa, drs. R. (Roel) <10.2.e [REDACTED]@minez.nl>
 Sent: February 1, 2017 5:11:01 PM CET
 Received: February 1, 2017 5:11:02 PM CET

Ik bespreek het hier. Je hoort van me.

Met vriendelijke groet,

10.2.e [REDACTED]

Managementondersteuning

Tel. 070 10.2.e [REDACTED]

Ministerie van Economische Zaken

Directie Natuur&Biodiversiteit

Bezoekadres:

Bezuidenhoutseweg 73

2594 AC DEN HAAG

Postadres:

Postbus 20401

2500 EK DEN HAAG

Van: 10.2.e [REDACTED] [mailto:10.2.e [REDACTED]@wwf.nl]

Verzonden: woensdag 1 februari 2017 16:54

Aan: Secretariaat N&B

CC: 10.2.e [REDACTED]; Feringa, drs. R. (Roel)

Onderwerp: RE: Bijpraten WNF-EZ delta-zaken

Is onze directeur natuurbescherming, wij hebben een CEO en CCO (Chief Conservation Officer), Marieke Hartevelde ook een optie? Kirsten Schuijt zit namelijk zo veel in het buitenland de komende tijd.

Groet,

10.2.e [REDACTED]

From: Secretariaat N&B [mailto:10.2.e [REDACTED]@minez.nl]

Sent: woensdag 1 februari 2017 16:07

To: 10.2.e [REDACTED] <10.2.e [REDACTED]@wwf.nl>

Cc: 10.2.e <10.2.e @minez.nl>; Secretariaat N&B <10.2.e @minez.nl>; Feringa, drs. R. (Roel) <10.2.e @minez.nl>
Subject: RE: Bijpraten WNF-EZ delta-zaken

Beste 10.2.e,

Naar aanleiding van het onderstaande kan ik je melden dat Roel akkoord gaat met een gesprek wanneer de directeur Kirsten Schuyt hierbij aanwezig is.

Mocht zij in verband met haar agenda niet kunnen dan kan het gesprek doorgaan met 10.2.e en 10.2.e.

Ik hoop je voldoende te hebben geïnformeerd en wacht jullie datavoorstellen af.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Managementondersteuning

Tel. 070 10.2.e

Ministerie van Economische Zaken

Directie Natuur&Biodiversiteit

Bezoekadres:

Bezuidenhoutseweg 73

2594 AC DEN HAAG

Postadres:

Postbus 20401

2500 EK DEN HAAG

Van: 10.2.e [mailto:10.2.e @wwf.nl]

Verzonden: maandag 16 januari 2017 16:57

Aan: Feringa, drs. R. (Roel); 10.2.e

Onderwerp: Bijpraten WNF-EZ delta-zaken

Hoi Roel en 10.2.e,

Vanuit het WNF en ons Droomfondsproject Haringvliet hebben we een paar zaken onder handen waarover we denken dat het goed is om bij te praten. Op 6 april spreekt onze algemeen directeur ook met Marjolein Sonnema waar mogelijk enkele punten terugkomen. Goed om daar van te horen over gewisseld te hebben. Op 9 maart heeft onze algemeen directeur overigens een overleg met lenM Peter Heij, en daar komen een aantal zelfde punten terug. Ik zet ze op een rij:

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

En mogelijk discussie Grevelingen-VZM.

Kunnen we een datum prikken? Ik zou dan samen met één van onze lobbymedewerkers komen en mogelijk onze directeur natuurbescherming (indien agenda technisch mogelijk, zij is veel op reis).

Hartelijke groeten,

10.2.e | 10.2.e | WWF-Netherlands
E: 10.2.e@wwf.nl | T: +31 6 10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Verslag **DAGW-werksessie Natuurambitie grote wateren** 9-5-2017 in Malie Toren, Den Haag.

Deelnemers:

10.2.e (EZ), 10.2.e (RWS-NN), 10.2.e (RWS-NN), 10.2.e (DGRW,
10.2.e (EZ), 10.2.e (EZ), 10.2.e (RVO), 10.2.e (RWS-
ZD), 10.2.e (IenM), 10.2.e (WNF), 10.2.e (SBB), 10.2.e
(SBB), 10.2.e (EZ), 10.2.e (RWS-ZN), 10.2.e (IenM), 10.2.e
(prov. N-Br.), 10.2.e (RVO), 10.2.e (SBB), 10.2.e (RWS-ON), 10.2.e
(EZ), 10.2.e (RWS-MN), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.
(Natuurmonumenten) e

10.2.e, namens projectteam Delta-aanpak Grote Wateren, heet allen welkom.

De deelnemers stellen zich kort voor.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

2. Zuidwestelijke Delta

Algemeen

Bij de deelnemers is geen discussie over de inhoud van de NAGW, de inhoud wordt herkend. De Zuidwestelijke Delta is een groot gebied met een samenhangende problematiek voortgaande achteruitgang. De oorspronkelijke verbindingen zijn grotendeels verdwenen. De governance en aansturing is soms sterk is en soms zwak, de bekkens hebben elk hun eigen inhoudelijke en governance aspecten en daarnaast speelt de coördinatie opgave voor het gehele gebied. Het gesprek is per bekken gevoerd met een slotconclusie voor het geheel in de terugmelding.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- 11.1

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Grevelingen en Volkerak-Zoommeer

In beide gebieden is het belangrijkste punt dat het ontwikkelperspectief uit de Rijksstructuurvisie Grevelingen en VZM gerealiseerd wordt. Daarmee wordt een grote stap gezet in de gewenste richting. Dit vraagt het rond maken van de financiering tussen rijk en regio.

In de tussentijd wordt er gezocht naar optimalisering van de oplossingsrichtingen voor beide bekkens (herstel beperkt getij en daarmee VZM opnieuw zout) via:

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek [redacted]
- Een onderzoek naar de kansrijkheid van natuurlijker zoet-zoutovergangen in het Volkerak-Zoommeer.

Het verbinden van Grevelingen en VZM met de Oosterschelde kan de natuurwaarde van de drie gebieden een extra impuls geven. Daarnaast ontstaat de mogelijkheid van het verdelen van de visserijdruk van de Oosterschelde.

Mogelijk te onderzoeken maatregel, naast de optimalisatiestudies:

- Met het realiseren van de innovatieve zoet-zoutscheiding via bellenschermen in de Krammersluizen is vismigratie mogelijk via het spuumiddel dat onderdeel uitmaakt van de innovatieve zoet-zoutscheiding. Hierdoor ontstaan aan beide kanten van het sluiscomplex zoet-zout gradiënten in de voorhavens waarvan de ecologische waarde kan worden onderzocht.
- Op dit moment wordt actief gestuurd op vismigratie bij de Bergsediepsluis en de Bathse Spuisluis via natuurlijk sluisbeheer.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
[redacted]

buiten de reikwijdte van het

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
[redacted]

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
[redacted]

Tot slot

Aanpassen aan klimaatontwikkelingen, m.n. het meegroeien met de zeespiegelstijging en een robuuste zoetwatervoorziening zijn belangrijke drijvende krachten voor het verder denken over de ontwikkelingen in de Zuidwestelijke Delta. De functie van de ZWdelta als swimway, flyway en natuurlijke opvang van overmaat aan voedingsstoffen nu ondermaats. Overmatige bevissing,

algengroei en dode onderwaterbodems werken nu al door op de opgaven voor kustbroedvogels, steltlopers, trekvis en intergetijdegebieden en schorren.

Het streefbeeld uit de natuurambitie voor herstel estuariene dynamiek en herstel samenhang en zachtere overgangen tussen zoet en zout wordt breed gedeeld. In balans ontwikkelen van economie op voorwaarde van ecologische veerkracht en klimaatbestendige veiligheid staat centraal in de voorkeursstrategie Deltaprogramma ZWdelta en is opgenomen in het Nationaal Waterplan.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het
Wob-verzoek

Verslag Gesprek Verkenning Grote Wateren 5 oktober 2017

Deelnemers

10.2.e (Moderator, 10.2.e), 10.2.e (IenM, Bodem en Water), 10.2.e (IenM, Algemeen Waterbeleid en Veiligheid), 10.2.e (IenM, Gebieden en Projecten), 10.2.e (EZ, Energie), 10.2.e (EZ, Binnenvisserij, Voedseltransitie, Aquacultuur), 10.2.e (EZ, Grote Wateren en Wadden), 10.2.e (EZ, LIFE IP Deltanatuur), 10.2.e (RWS, Bestuursstaf), 10.2.e (RWS, WVL), 10.2.e (RWS ZD, Verkenning en planuitwerking), 10.2.e (RWS MN, Netwerkontwikkeling en visievorming), 10.2.e (Planecologie), 10.2.e (Slimme Vos), 10.2.e (EZ, Natuurbeleid), 10.2.e (IenM, Water en Bodem), 10.2.e (IenM, Water en Bodem), 10.2.e (IenM, Gebieden en Projecten), 10.2.e (IenM, Gebieden en Projecten), 10.2.e (RWS, Waterkwaliteit), 10.2.e (RWS, IJsselmeergebied), 10.2.e (RWS-ZD)

buiten de reikwijdte van
het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte
van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-
verzoek

buiten de reikwijdte van
het Wob-verzoek

[redacted]

[redacted]

buiten de
reikwijdte van
het Wob-
verzoek

[redacted]

buiten de reikwijdte

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Visserij

- 10.2.e [redacted] vraagt aandacht voor schelpdiervisserij Oosterschelde. Zit daar aan de grens omdat meer schelpdiervisserij ten kost gaat van de draagkracht van het systeem (het natuurlijk kapitaal). Door Grevelingen en Volkerak-Zoommeer geschikt te maken voor schelpdiervisserij

middels beperkt getij kun je die sector ruimte bieden. Op dit moment doen vissers zelf al proeven in Grevelingen daarvoor.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[Redacted text block]

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[Redacted text block]

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[Redacted text block]

Verslag Directeurenoverleg Verkenning Grote Wateren

Vergaderdatum

15 november 2017

Aanwezig

Donné Slangen

Roel Feringa

Liz van Duin

Ambtelijke ondersteuning:

10.2.e (LNV)

10.2.e en 10.2.e (DGRW)

10.2.e (RWS)

Ontwikkeling redeneerlijn:

10.2.e (Feddes/Olthof)

10.2.e (Planecologie)

10.2.e (Slimme Vos)

---

buiten de reikwijdte
van het Wob-verzoek

buiten de
reikwijdte van
het Wob-

Voorstel voor besluitvorming

Wat zijn de uitgangspunten voor de rijksambitie? Welke beslispunten willen de opdrachtgevers voorleggen de bewindslieden? Waarover moet nog interdepartementaal worden gesproken?

buiten de reikwijdte van
het Wob-verzoek

Financiering

Uitwerking kosten

- Kosten in beeld brengen en een meerjarige reeks uitwerken. Expliciet maken wat nog niet is gedekt.
- Voorbereidingskosten voor projecten die uitvoeringsrijp zijn in de begroting meenemen: 9 miljoen voor Grevelingen en Volkerak Zoommeer (bij de overige maatregelen zitten deze kosten in de raming).
- Helder aangeven welke kosten wel/niet in de begroting zijn meegenomen.

buiten de reikwijdte van
het Wob-verzoek

buiten de
reikwijdte
van het
Wob-
verzoek

Verslag Kernteam VGW 171220

Aanwezig:

- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

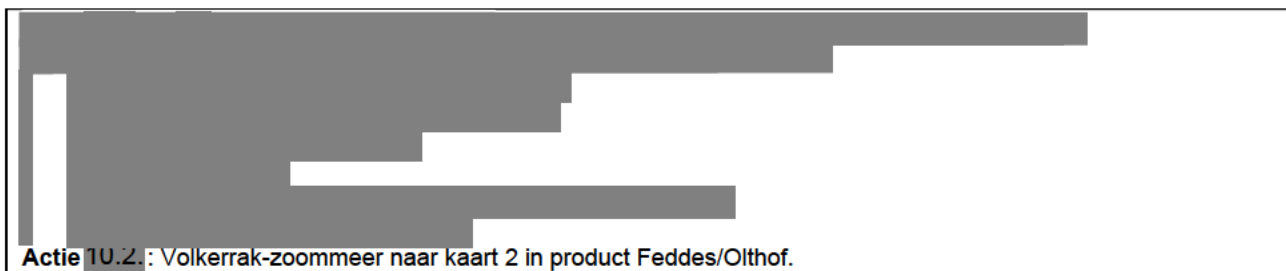
buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It contains several horizontal lines of varying lengths, suggesting multiple paragraphs of text that have been obscured.A rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It contains several horizontal lines of varying lengths, suggesting multiple paragraphs of text that have been obscured.A rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It contains several horizontal lines of varying lengths, suggesting multiple paragraphs of text that have been obscured.A rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It contains several horizontal lines of varying lengths, suggesting multiple paragraphs of text that have been obscured.

5. Doorkijk naar eerste kwartaal 2018

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

A rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It contains several horizontal lines of varying lengths, suggesting multiple paragraphs of text that have been obscured.A rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It contains several horizontal lines of varying lengths, suggesting multiple paragraphs of text that have been obscured.A rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. It contains several horizontal lines of varying lengths, suggesting multiple paragraphs of text that have been obscured.

Actie 10.2.: Volkerrak-zoommeer naar kaart 2 in product Feddes/Olthof.

Fwd: Verzoek gesprek WWF-LNV over Delta & Visserij

[redacted] buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
[redacted]
[redacted]
[redacted]

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[redacted]

[redacted]

[redacted]:

Van: Marieke Harteveld <10.2.e [redacted]@wwf.nl>
Datum: 4 mei 2018 om 23:07:12 CEST
Aan: 10.2.e [redacted]@minez.nl" 10.2.e [redacted]@minez.nl>
Kopie: 10.2.e [redacted]@wwf.nl>, 10.2.e [redacted]@wwf.nl>
Onderwerp: Verzoek gesprek WWF-LNV over Delta & Visserij

Geachte mevrouw Sonnema/Beste Marjolijn,

Op verschillende dossiers buiten de reikwijdte van het Wob- [redacted] waarop wij werkzaam zijn en die aan het werkveld van het Ministerie van LNV raken spelen zaken die ik graag nader met je zou willen bespreken. Dit betreft o.a.:

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
[redacted]

- Herstart Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak Zoommeer met geld van het kabinet, wordt natuurherstel nu ook onderdeel van dit proces en kwartiermaker opdracht aan RWS?

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]

Gezien de agenda van de Tweede Kamer waarin in juni een aantal debatten staan gepland die over deze onderwerpen gaan, hoop ik dat we voor juni nog een moment kunnen vinden voor een open uitwisseling. Wat mij betreft kan dat 1 op 1.

Met vriendelijke groet,

Marieke Harteveld

Marieke Harteveld | Chief Conservation Officer
WWF Netherlands | Dribergseweg 10, 3708 JB, Zeist, The Netherlands

Mob: +31 6 10.2.e

Skype: 10.2.e

Available on: Mon/Tue/Thu/Fri *wmh

<<https://www.facebook.com/wereldnatuurfonds?fref=ts>> <<https://twitter.com/wnfederland>>
<<http://instagram.com/wnfederland>> <<https://www.pinterest.com/wnfederland/>>
<<https://www.youtube.com/user/WWFNetherlands>> <<http://www.wnf.nl/nl/home/?splash=1>>

10.2.e

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van
het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van

From: Sonnema, M. (Marjolijn) 10.2.e @minInv.nl>

Sent: Tuesday, May 8, 2018 6:03 PM

To: Marieke Harteveld <10.2.e @wwf.nl>

Cc: 10.2.e <10.2.e @wwf.nl>; 10.2.e <10.2.e @wwf.nl>; Feringa, drs. R. (Roel) <10.2.e @minez.nl>

Subject: Re: Verzoek gesprek WWF-LNV over Delta & Visserij

Beste Marieke,

Dank voor je mailtje.

Roel Feringa, directeur Natuur en Biodiversiteit, is beschikbaar voor een gesprek met je.

Ik zet hem in de cc, dan kun je via hem afspraak laten maken.

Vriendelijke groet,

Marjolijn Sonnema
DG Agro en Natuur
Ministerie LNV

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 4 mei 2018 om 23:07 heeft Marieke Harteveld 10.2.e @wwf.nl<mailto:10.2.e @wwf.nl> het volgende geschreven:

Geachte mevrouw Sonnema/Beste Marjolijn,

Op verschillende dossiers **buiten de reikwijdte van het Wob-** waarop wij werkzaam zijn en die aan het werkveld van het Ministerie van **KNV** raken spelen zaken die ik graag nader met je zou willen bespreken. Dit betreft o.a.:

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- Herstart Rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak Zoommeer met geld van het kabinet, wordt natuurherstel nu ook onderdeel van dit proces en kwartiermaker opdracht aan RWS?

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Gezien de agenda van de Tweede Kamer waarin in juni een aantal debatten staan gepland die over deze onderwerpen gaan, hoop ik dat we voor juni nog een moment kunnen vinden voor een open uitwisseling. Wat mij betreft kan dat 1 op 1.

Met vriendelijke groet,
Marieke Harteveld

[cid:image001.png@01D2551B.2F558F20]

Marieke Harteveld | Chief Conservation Officer WWF Netherlands | Driebergseweg 10, 3708 JB, Zeist, The Netherlands

Mob: +31 6 10.2.e

Skype: 10.2.e

Available on: Mon/Tue/Thu/Fri *wmh

[cid:image010.png@01D04775.05E2A6B0] <<https://www.facebook.com/wereldnatuurfonds?fref=ts>>

[cid:image004.png@01D04775.81D7E5A0] <<https://twitter.com/wfnfederland>>

[cid:image005.png@01D04775.B3FEA460] <<http://instagram.com/wfnfederland>>

[cid:image011.png@01D04775.81D7E5A0] <<https://www.pinterest.com/wfnfederland/>>

[cid:image012.png@01D04775.81D7E5A0] <<https://www.youtube.com/user/WWFNetherlands>>

[cid:image009.png@01D04774.362DE420] <<http://www.wnf.nl/nl/home/?splash=1>>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Notulen**BIJENKOMST**

WUR Brainstorm PEGW Maatregelen

LOCATIE

Wageningen

DATUM

25 juni 2018

AANWEZIG

10.2.e (WENR), VZ

10.2.e (WMR)

10.2.e (WENR)

10.2.e (WMR)

10.2.e (WENR)

10.2.e (WENR)

10.2.e (LNV)

10.2.e (WENR), NOTULEN

AFWEZIG**KOPIE AAN****DATUM**

6 juli 2018

POSTADRESPostbus 47
6700 AA Droeendaalsesteeg
3a**BEZOEKADRES**Wageningen Campus
Gebouw 100**CONTACTPERSOON**

10.2.e

TELEFOON

+31(0)10.2.e

E-MAIL

10.2.e@wur.nl

1. Opening & toelichting op doel van de bijeenkomst

Het ministerie van LNV heeft WUR gevraagd om te helpen bij de prioritering en invulling van de verschillende maatregelen die binnen het Programma Ecologie Grote Wateren (PEGW) op dit moment beschouwd worden. Deze ondersteuning is gevraagd om vanuit het ministerie een goede dialoog met RWS te kunnen voeren. Deze vraag is naar voren gebracht tijdens het LNV-WUR overleg over het BO-programma Natuurambitie Grote Wateren (NAGW) op 4 juni bij LNV waarbij 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e aanwezig waren.

RWS is in opdracht van LNV en IenW bezig met de uitwerking van de programmatische aanpak Ecologie Grote Wateren (PEGW) gericht op (1) de resterende ecologische opgave die niet gedekt wordt door Natura 2000 beheersplannen en/ of KRW-maatregelen en (2) de ambitie om meer dynamiek te realiseren in de Rijkswateren. Dit is een vervolg op de verkenning grote wateren[1].

In de kamerbrief van 7 maart 2018 "Besteding middelen enveloppe Natuur en Waterkwaliteit" werd door de ministeries de intentie uitgesproken om met 7 van de 33 maatregelen te starten met de nadere uitwerking hiervan[2]. LNV heeft WUR benaderd om de overige 26 maatregelen nader te beschouwen.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Zuidwestelijke Delta

Zuidwestelijke Delta

Location	Number of people outside reach
buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek	10
	8
	7
	9
	6
	6
	7
	7

9 Herintrodactie Getijde Volkerak-Zoommeer

Location	Number of people outside reach
buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek	10
	8
	7
	10
	7
	6
	8
	8
	7
	7
	8
	8

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Location	Number of people outside reach
buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek	10
	7
	8
	7
	10
	6

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Location	Number of people outside reach
buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek	7
	7
	7
	8
	7

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Location	Number of people outside reach
buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek	7
	8
	8

5. PEGW Maatregelen Zuidwestelijke Delta

Kernpunten

buiten de reikwijdte van

bui

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Prioritering

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- 11
.1

- Er werd aangegeven dat in 2017 Deltares nieuwe beheersscenario's voor herstel estuariene dynamiek (zoet-zout gradiënt ontwikkeling in VZM bij verschillende beheer varianten) heeft ontwikkeld;
- In 2018 volgen er uit BO-NAGW ook nieuwe inzichten wat deze scenario's van Deltares betekenen in termen van ecologische effecten;

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Discussie

DATUM
6 juli 2018

PAGINA
11 van 16

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- Natura 2000 beheerplannen zijn voor 7 jaren vastgesteld behalve voor het Volkerrak-Zoommeer. Na afloop zou je in juridische zin je doelen kunnen herijken, ook deze?

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Welke PEGW-maatregelen zijn te prioriteren?

Volkerak-Zoommeer (Nr. 9)

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

- Er is een nieuwe studie uitgevoerd door Deltares, een update voor de zoetwater situatie en een nieuwe scenariostudie naar een zout Volkerak-Zoommeer. Vanuit BO-NAGW willen we dit jaar aandacht besteden wat deze scenario's betekenen voor de ecologie. Deltares wil echter nieuwe modelruns doen waardoor we niet meteen verder kunnen met de ecologische effecten. Een nieuwe variant is ook de opening van de Oesterdam. Dan krijg je zout water vanuit twee punten naar binnen.
- De 28 scenario's van Deltares tonen dat het lastig is om een geleidelijke zoet-zout overgang te realiseren. Dat levert de vraag op hoe erg het eigenlijk is als het hele meer overal even zout is. Trekvisserij hebben niet een overgangszone nodig; zij zijn aangepast aan grote zoutdynamiek.

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[Redacted text block]

Dilemma's en kanttekeningen

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

[Redacted text block]

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

De bevaarbaarheid stelt ook grenzen aan de waterpeilfluctuaties in het VZM als gevolg van herstel getijde.

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob

buiten de reikwijdte van

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Behandeld door

10.2.e

T 070 888 10.2.e

F 070 888 10.2.e

10.2.e@minez.nl

Datum

7 augustus 2018

Kenmerk

DGAN-NB / 18131835

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving

Stuurgroep Grote Wateren

Vergaderdatum en -tijd

19 juni 2018, 15.00 uur - 16.00 uur

Locatie

Min.LNV, CZ.04.A13, vergaderzaal 51A

Vergaderpunten

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Afspraken:

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

→ Ook stuurgroep medio september door laten gaan in verband met Volkerak-
Zoommeer en informeren ministers voorafgaand aan bestuurlijk overleg.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill, obscuring several paragraphs of text.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

A single line of text is redacted with a solid grey fill.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill, obscuring several paragraphs of text.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill, obscuring several paragraphs of text.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill, obscuring several paragraphs of text.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill, obscuring several paragraphs of text.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoe

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill, obscuring several paragraphs of text.

7. Planning stuurgroep september: afstemmen op overleg ministers met NBr
inzake Volkerak-Zoommeer
buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Behandeld door

10.2.e

10.2.e

Datum

6 september 2018

verslag

Omschrijving	Verslag MT N&B overleg d.d. 3 september 2018
Voorzitter	10.2.e
Vergaderdatum	10 september 2018 10.00-12.00 uur
Aanwezig	10.2.e, Roel Feringa, 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e (verslag)

---

buiten de reikwijdte van het Wob-
verzoek

[Redacted content]

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

3. Afstemming

buiten de reikwijdte van het Wob-

b. Mededelingen

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

-)
eind september komt provincie Brabant praten over
volkerak/zoommeer. DG Osinga vervangt minister.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Verslag Werksessie beleidsprioritering maatregelen PAGW

Woensdag 6 februari 2019 11u-13.15u

Aanwezig: Titus Livius (IenW, vz), Liz van Duin (IenW), 10.2.e (LNV), 10.2.e (RWS), 10.2.e (RWS), 10.2.e (IenW), 10.2.e (IenW), 10.2.e (RWS), 10.2.e (IenW), 10.2.e (LNV), 10.2.e (LNV), 10.2.e (IenW), 10.2.e (IenW), 10.2.e (IenW), 10.2.e (IenW), 10.2.e (SBB), 10.2.e (RWS), 10.2.e (LNV, verslag)

Inleiding Titus

Kort voorstelrondje

Titus licht de aanleiding en doelstelling toe. RWS heeft 33 maatregelen geprioriteerd in maakbaarheid. Financiële mogelijkheden beperkt (Rijk: 244 mln beschikbaar t/m 2031) tav ambitie. Vandaag informatie verzamelen en kennisdeling om te komen tot beleidsprioritering van de maatregelen voor de tweede tranche. Besluitvorming hierover vindt plaats in de stuurgroep.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Verslag van de Workshop ‘Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) in het licht van klimaatverandering’

5 maart 2019, Utrecht

10.2.e

Ruim 35 deelnemers bogen zich dinsdag 5 maart over onderzoeksvragen rondom klimaatverandering en de Grote Wateren (Zuidwestelijke Delta, IJsselmeergebied, Rivieren, Waddenzee en Eems-Dollard). Welke algemene vragen leven er in relatie tot de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en op welke specifieke vragen wordt een antwoord gezocht bij de uitvoering van projecten?

De workshop was bedoeld om input te leveren aan een meerjarig PAGW-onderzoeksprogramma naar klimaateffecten en klimaatadaptatie van de verschillende ‘grote-wateren ecosystemen’. buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

Aanwezig:

10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (RWS-MN), 10.2.e (LNV), 10.2.e (RWS-MN), 10.2.e (RWS-MN), 10.2.e (PBL), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (SBB), 10.2.e (Deltares), 10.2.e (WEnR), 10.2.e (RVO), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (RWS-ZN), 10.2.e (RWS-MN), 10.2.e (RWS-ON), 10.2.e (RVO), 10.2.e (RWS-ON), 10.2.e (LNV), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (SBB), 10.2.e (RWS-ZN), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (Deltares), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (RWS-NN), 10.2.e (RWS-ZD), 10.2.e (RWS-ZD), 10.2.e (RWS-NN), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (RWS-ZD), 10.2.e (RWS-NN), 10.2.e (LNV), 10.2.e (RVO), 10.2.e (RWS-NN/Deltares), 10.2.e (Deltares), 10.2.e (WMR), 10.2.e (RWS-WVL), 10.2.e (Deltares), 10.2.e (Bureau Landwijzer, verslag).

buiten de reikwijdte van het
Web-verzoek

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

- ■ [REDACTED]
- ■ [REDACTED]
- ■ [REDACTED]
- ■ [REDACTED]
- ■ [REDACTED]

- [REDACTED]

- ■ [REDACTED]
- ■ [REDACTED]
- ■ [REDACTED]

- [REDACTED]

Verslag overleg Programmatische aanpak grote wateren met Natuur&Milieu 8 maart 2019, Seats2Meet, Utrecht

Deelnemers:

Directeuren Liz van Duin/IenW, Donné Slangen/LNV, Theo van de Gazelle/RWS, Piet Winterman/SBB, Manon Tentij/Vogelbescherming, Teo Wams/Natuurmonumenten, Marieke Hartevelde/WNF, Lutz Jacobi/Waddenvereniging,

Ambtelijke ondersteuning: 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e (10.2.e
verhinderd)

1) Opening en aanleiding van dit overleg

Liz opent en benoemt het doel van het overleg: Als PAGW het gesprek met N&M-organisaties aangaan over verdere aanpak van het programma en prioritering van maatregelen.

2) Kennismaking

Deelnemers stellen zich voor.

buiten

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

bij

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

4) Advies van N&M-organisaties (mondelinge toelichting)

De N&M-directeuren noemen:

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

bij

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

bij

bij

bij

- Zout maken en getij Volkerak-Zoommeer niet urgent. De waterkwaliteit staat onder druk; de natuur in het zoetwatersysteem ontwikkelt zich goed.
- Zoetwatermaatregelen als voorwaardelijke stap om tot systeemingrepen te kunnen overgaan

bij

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

bij

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

bij

bij

bij

bij

bij

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 14 maart 2019 14:10
Aan: 10.2.e @zmf.nl
Onderwerp: Eens met opzet voor bespreking CDN over Volkerak Zoommeer?

Beste 10.2.e ,

Door de drukte rond Getij Grevelingen heeft het een tijd geduurd voordat ik er aan toe kwam om aan de slag te gaan met de brief van de CDN over het Volkerak-Zoommeer. Ik wil graag een overleg laten plannen om de punten van CDN te bespreken. Voordat ik dat laat plannen, wil ik nog even checken of je mijn beeld deelt voor de opzet van het gesprek:

- Deenemers Rijk:
  - 10.2.e (plv directeur Natuur)
  - 10.2.e
  - PM iemand vanuit het LNV-team dat werkt aan de aanwijzingsbesluiten
  - 10.2.e (als het in de agenda past, sluit hij aan om zonodig wat toe te lichten over het standpunt van IenW en om kennis te nemen van het gesprek)
- Deelnemers CDN (o.b.v. afstemming met jou vorig jaar)
  - Wouter van Zandbrink
  - 10.2.e
  - Ira von Harras
  - Alexander Bolomey
  - 10.2.e
- Ergens in april, een uur in Den Haag of Rotterdam
- Agenda: toelichting van CDN over belangrijkste punten uit de brief; toelichting van LNV over stand van zaken aanwijzingsbesluit en processen VZM; bespreking en vervolgafspraken

Ik ben vandaag niet bij de werkconferentie ZWD, anders hadden we elkaar daar waarschijnlijk wel gesproken.

Vriendelijke groeten,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta

.....
 DG Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 AC | Den Haag

.....
 M: 06 - 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 25 april 2019 00:43
Aan: 10.2.e; 10.2.e@zmf.nl; 10.2.e; 10.2.e - DGRW'
CC: Secretariaat Natuur Visserij en Landelijk Gebied (NVLG)
Onderwerp: Agenda voor overleg Volkerak-Zoommeer
Bijlagen: Agenda voor overleg Volkerak-Zoommeer op 29-04-2019.docx; Reactie CDN inzake Krammer Volkerak def.pdf; Bijlage bij brief CDN - Zienswijze aanwijzingsbesluit Krammer Volkerak.pdf

Beste 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e,

Hierbij de agenda voor het overleg over het Volkerak-Zoommeer van komende maandag. Daarnaast stuur ik voor de volledigheid de brief van CDN en bijbehorende bijlage.

10.2.e ik neem aan dat jij de agenda doorstuurt naar de deelnemers vanuit de CDN? Ik heb de mailadressen namelijk niet paraat.

Er is een lunch geregeld voor tijdens het overleg.

Groeten en tot maandag,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta

.....
 DG Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 AC | Den Haag

.....
 M: 06 - 10.2.e

Agenda voor overleg over Volkerak-Zoommeer

29-04-2019 12:00 tot 13:00

Rotterdam, Engels Conference Center (zaal bekend bij receptie)

10.2.e

Wouter van Zandbrink

Alexander Bolomey

Ira von Harras (onder voorbehoud)

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

plv. directeur Natuur bij LNV

voorzitter Coalitie Delta Natuurlijk

directeur Het Zeeuwse Landschap

directeur Zeeuwse Milieufederatie

10.2.e

beleidsmedewerker Het Zeeuwse Landschap

medewerker public affairs Zuidwestelijke Delta bij Natuurmonumenten

beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta bij LNV

beleidsmedewerker N2000 bij LNV

beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta bij IenW

1) Voorstelronde en vaststellen agenda

2) Brief CDN van eind 2018

Toelichting CDN

3) Stand van zaken aanwijzingsbesluit en huidige bescherming natuurwaarden

Toelichting LNV

4) Stand van zaken gebiedsproces

Toelichting LNV

5) Bespreking en vervolgspraken

Aan: Ministerie van LNV, t.a.v. 10.2.e

Afschrift aan:

Min I&W (Ministerie van IenW, t.a.v. 10.2.e 10.2.e @minienm.nl)

Rijkswaterstaat

Provincie Brabant

Afzender:

Coalitie Delta Natuurlijk

Kousteensedijk 7

4331 JE Middelburg

Middelburg, 8 november 2018

Betreft: Natuurwaarden & RGV Volkerak - Zoommeer

Geachte heer 10.2.e

Afgelopen jaren hebben Rijk en regio gewerkt aan de Rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak-Zoommeer (RGV), met als doel de waterkwaliteit van deze wateren duurzaam te verbeteren. Nu er is besloten om de komende jaren geen middelen beschikbaar te stellen voor verzilting van het Krammer Volkerak, wijzen wij op uw verantwoordelijkheid voor de bescherming van de natuurwaarden in dit gebied. Daarnaast vragen wij u om de komende jaren te benutten voor een algemene heroverweging van het onderdeel Volkerak-Zoommeer.

Aanwijzingsbesluit Natura 2000

Het Natura2000 gebied Krammer Volkerak heeft, in tegenstelling tot andere deltawateren, nog steeds geen definitief aanwijzingsbesluit. In een reactie op het concept-aanwijzingsbesluit dat vorig jaar gepubliceerd werd, stelden onze organisaties dat de doelen in dit concept geen recht deden aan de natuurwaarde van het gebied en dat er een flinke slag gemaakt moet worden om deze te beschermen. Op dit moment, meer dan een jaar later, ligt er nog steeds geen definitief besluit, wat ook het opstellen van een Natura2000-beheerplan onmogelijk maakt. Hierdoor is de hoge natuurwaarden van het Krammer Volkerak zo goed als onbeschermd en heerst onduidelijkheid over wat wel en niet toelaatbaar is qua menselijke activiteit in het gebied.

Wij verzoeken u dringend om dit concept-aanwijzingsbesluit zo spoedig mogelijk definitief te maken met doelen die recht doen aan het Krammer Volkerak. Graag vernemen wij welke stappen hiervoor gezet gaan worden in de komende tijd. Ook dient er op korte termijn een beheerplan te worden opgesteld voor dit gebied. Wij voegen onze zienswijze van 17 oktober 2017 nogmaals bij.

Zout of zoet

Ook heeft de Coalitie Delta Natuurlijk (CDN) recentelijk opnieuw met diverse experts gesproken over de mogelijke effecten van de voorgestelde ingreep. Geconcludeerd werd dat de nu voorgestelde maatregel van zout met 30 cm getij geen meerwaarde voor natuur in het gebied creëert. Immers, de ontwikkeling naar een veerkrachtig estuarien systeem, waarin de natuurwaarden van het Natura2000-gebied zich optimaal kunnen ontwikkelen, vraagt om voldoende hydro- en sedimentdynamiek. Sterker nog, het huidige voorstel leidt naar alle waarschijnlijkheid op korte termijn en zonder perspectief op een vervolg tot nettoverlies van natuurwaarden vanwege de huidige hoge ecologische waarden van het gebied. Daarnaast houdt het huidige voorstel naar ons idee te weinig rekening met de nieuwste inzichten inzake klimaatbestendigheid. Aangezien verdere uitwerking van dit onderdeel van de RGV wordt uitgesteld, pleit CDN ervoor om in deze tussenfase de visie voor het onderdeel Volkerak-Zoommeer te heroverwegen en noodzakelijke onderzoeken op te starten.

CDN zou graag inzicht krijgen in de maatregelen die LNV zal uitvoeren om te garanderen dat het scenario van een zilt Krammer Volkerak er een is met hoge natuurwaarden en duurzame ontwikkeling van het ecosysteem. Hierbij moet dit scenario worden gezien in het licht van de huidige ecologische waarde, de klimaatbestendigheid en toekomstige perspectieven. Ook hecht CDN grote waarde aan inpasbaarheid van eventuele maatregelen op deltaniveau, temeer omdat ontwikkelingen in het Krammer Volkerak en in andere waterbekkens wederzijds van belang zijn. Tenslotte verzoeken wij u dringend om een gebiedsgerichte aanpak te realiseren met actieve betrokkenheid vanuit LNV en haast te maken met het beperken van de nutriënteninstroom vanuit de Brabantse rivieren. Deze belasting is nog steeds te hoog en blijft een bedreiging voor de huidige natuurwaarden en vergroot de kans op blauwalg in dit gebied.

Graag gaan wij op korte termijn met u in gesprek over de noodzaak tot bescherming van de huidige natuurwaarden én het bespreken van de mogelijkheden en kansen om tot de realisatie van een duurzaam en optimaal functionerend ecosysteem (waterkwaliteit en natuur) in het Krammer Volkerak te komen.

Met vriendelijke groet,
namens Het Zeeuwse Landschap, Natuurmonumenten, Wereld Natuur Fonds, Vogelbescherming Nederland, Brabants Landschap, Brabantse Milieufederatie, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, Zuid-Hollands Landschap

Ira von Harras,
directeur ZMf

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
T.a.v. Natura 2000 o.v.v. Krammer-Volkerak
Postbus 40225
8004 DE Zwolle

Middelburg, 17 oktober 2017

Onderwerp: Zienswijze ontwerp-aanwijzingsbesluit Krammer-Volkerak

Geachte heer/mevrouw ,

Sinds 8 september 2017 ligt het Natura2000 ontwerp-aanwijzingsbesluit Krammer-Volkerak ter inzage. Middels deze brief wil de Coalitie Delta Natuurlijk¹ gebruik maken van het recht om te reageren op dit ontwerp-aanwijzingsbesluit. Onze organisaties zijn blij dat er eindelijk vaart gemaakt wordt met het aanwijzingsbesluit maar staan kritisch ten opzichte van de inhoud. Wij hadden de hoop dat de (te) lange tijd die het geduurd heeft om tot een ontwerp-aanwijzingsbesluit te komen zou leiden tot betere bescherming van de huidige natuurwaarden. Helaas hebben wij moeten constateren dat er nog een flinke slag gemaakt moet worden om met dit ontwerp-aanwijzingsbesluit een serieuze bescherming van de bestaande natuurwaarden te bewerkstelligen.

Allereerst willen onze organisaties aangeven dat wij ons zeer bewust zijn van de discussie die speelt rondom het Krammer-Volkerak. Afgelopen jaren hebben Rijk en regio immers hard gewerkt aan de Rijksstructuurvisie Grevelingen – Volkerak – Zoommeer (RGV), met als doel de waterkwaliteit van zowel de Grevelingen als het Volkerak – Zoommeer duurzaam te verbeteren. Wij waarderen deze inspanning. Echter, door de vele onzekerheden, de daardoor noodzakelijke verdere uitwerking voor het onderdeel natuur én door gebrek aan financiële middelen zal een duurzame aanpak van de waterkwaliteit in het Krammer-Volkerak op zich laten wachten en is de toekomstige richting van het Krammer-Volkerak nog ongewis. Dat laat onverlet dat de natuurwaarden goede bescherming genieten. Voor onze organisaties is het dan ook van groot belang dat de huidige (hoge) zoete natuurwaarden tot die tijd goed beschermd worden.

---

¹ Het Zeeuwse Landschap, Natuurmonumenten, Wereld Natuur Fonds, Vogelbescherming Nederland, Brabants Landschap, Brabantse Milieufederatie, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, Zuid-Hollands Landschap en Zeeuwse Milieufederatie,

Het Krammer-Volkerak heeft afgelopen jaren spectaculaire ontwikkelingen doorgemaakt op het gebied van zoete natuurwaarden, welke op juiste wijze dienen te worden opgenomen in het ontwerp-aanwijzingsbesluit. Zo is het Krammer-Volkerak van groot belang geworden voor ruiende en overwinterende eenden, ganzen, meerkoeten, futen en (vooralsnog juveniele) zeearenden. Ook herbergt het Krammer-Volkerak inmiddels een belangrijke kolonie van grote zilverreiger. Dit soort belangrijke ontwikkelingen in natuurwaarden zien onze organisaties onvoldoende terug in het nu voorliggende ontwerp-aanwijzingsbesluit. De reden hiervoor is dat in dit ontwerp-aanwijzingsbesluit gegevens worden gebruikt die zwaar verouderd zijn en waarbij niet wordt ingegaan op de bestaande, hoge waarden. Zo wordt in het ontwerp-aanwijzingsbesluit de huidige bescherming van vogelsoorten gerechtvaardigd met de zin *“Voor eventuele toevoeging of verwijdering van vogelsoorten is gebruik gemaakt van SOVON (2000) en SOVON & CBS (2005) waarin de ontwikkeling van vogelaantallen in de laatste decennia is beschreven”*. Hiermee worden beslissingen gebaseerd op vogelaantallen gedurende de periode 1993 - 2003. Dit is, gezien de grote ecologische ontwikkeling van het Volkerak-Zoommeer afgelopen 15 jaar, totaal ontoelaatbaar. Sovon beschikt over recente telgegevens uit 2015, het is dan ook onbegrijpelijk waarom niet de meest recente data is gebruikt ter onderbouwing van de besluiten. Het valt ons op dat in samenhang hiermee de reeds aanwezige vogelwaarden vele malen hoger zijn dan de hier voorgestelde instandhoudingsdoelstellingen. Zo wordt voorgesteld om voor Lepelaar *“Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren”* als doel te stellen, terwijl volgens de meeste recente gegevens uit 2015 er reeds 100 broedpaar lepelaar voorkwamen en Het Zeeuwse Landschap alleen al bij Slikken van de Heen 100 broedpaar Lepelaar had in 2017. Wij verzoeken dan ook dringend om zowel de soorten als de doelstellingen aan te passen naar de bestaande waarden en willen hier, indien gewenst, met u over meedenken.

Doordat de besluiten op verouderde gegevens zijn gebaseerd lijken er soorten onterecht niet te zijn meegenomen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn, volgens het concept-aanwijzingsbesluit, als volgt onderbouwd: *“Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau”*. Eén van de criteria om in aanmerking te komen voor aanwijzing is dat het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt of dat minstens 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft of indien het gebied in combinatie met andere gebieden voldoende bijdrage kan leveren aan een sleutelpopulatie. Dit ziet zowel toe op trekkende watervogels die in Bijlage I van de Vogelrichtlijn worden genoemd als op trekkende watervogels die niet in Bijlage I voorkomen. Voor het N2000-gebied Krammer-Volkerak lijkt dit voor een groter aantal soorten het geval dan hetgeen nu in het aanwijzingsbesluit is opgenomen, waardoor het huidige ontwerp-aanwijzingsbesluit niet compleet is. Specifiek verzoeken wij u om het gebied, naast het huidige voorstel, tevens aan te wijzen voor minimaal de volgende broedvogels opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn: Zeearend, Grote- en Kleine Zilverreiger. Zie hiervoor als onderbouwing onderstaande

tabel. Hierbij merken wij op dat, omdat veel gegevens niet bekend zijn, hierbij van diverse bronnen gebruik is gemaakt én van expert judgement. Wij verzoeken dan ook om tevens een monitoringsplan op te stellen om de waarde van het Natura2000-gebied Krammer-Volkerak en de bijdrage die dit gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding voor diverse vogelsoorten beter in beeld te krijgen.

Soort	Aantal Krammer-Volkerak	Broedpopulatie NL	Norm
Zeearend (nb)	1 broedpaar (nestelgedrag waargenomen, EJ)	6 (Sovon)	0,06 (1%)
Grote Zilverreiger (b)	14 paar (Sovon)	230-240 broedpaar (Sovon)	2,3 – 2,4 (1%)
Kleine Zilverreiger (b)	15 paar (Sovon)	50-60 broedpaar(Sovon)	0,5 – 0,6 (1%)

Tabel 1: Aantal voorkomende vogels die zich kwalificeren als broedvogel in Krammer-Volkerak. EJ: Expert Judgement.

Verder verzoeken wij u het gebied aan te wijzen voor minimaal de volgende geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2): Goudplevier, Kievit, Kleine Strandloper, Wilde Eend, IJsdruiker, Zomertaling. Zie hiervoor als onderbouwing onderstaande tabel. Tevens wijzen wij er op dat voor Brandgans wel doelen worden aangegeven, maar dat deze soort niet in de lijst op pagina 12-13 van het ontwerp-aanwijzingsbesluit staat opgenomen.

Soort	Aantal Krammer-Volkerak	Aantal	Norm
Goudplevier	6183 (2016, NLGO)	160.000-220.000 (doortrek Sovon)	160 – 220 (0,1%)
Kievit	811 (2015, Sovon)	560.000-710.000 (doortrek, Sovon)	560-710 (0,1%)
Kleine Strandloper	Enkele honderden (EJ)	Uiterst klein (Sovon)	Onbekend
Wilde Eend	7989 (Sovon)	520.000-600.000 doortrek (Sovon)	520-600 (0,1%)
IJsdruiker	6 (EJ)	Uiterst klein (Sovon)	Onbekend
Zomertaling	52 (EJ)	Klein aantal (Sovon)	Onbekend
Zeearend (nb)	4 (Sovon)	32-41 winter/doortrek landelijk (Sovon)	0,032-0,041 (0,1%)

Tabel 2: Aantal voorkomende vogels die zich kwalificeren als niet-broedvogel in Krammer-Volkerak. EJ: Expert Judgement, NLGO: telgegevens 2016, opvraagbaar).

Daarnaast zijn onze organisaties van mening dat Bittervoorn wel degelijk goed kan voorkomen in het Krammer-Volkerak: geschikt biotoop is in groot oppervlak aanwezig en ook komt bittervoorn in de nabijheid van het Natura2000-gebied voor. Om deze soort op basis van meldingen op waarneming.nl niet op te nemen vinden onze organisaties kort door de bocht. Hier dient gedegen onderzoek naar plaats te vinden. Zeker nu deze vissoort niet meer beschermd wordt buiten Natura2000-gebieden vinden wij het niet acceptabel om de soort niet op te nemen in het ontwerp-aanwijzingsbesluit.

Daarnaast wijzen wij u er op dat belangrijke populaties van zowel de bever als de meervleermuis al geruime tijd voorkomen in het Krammer-Volkerak. Hierover wordt niks vermeld in het ontwerp-aanwijzingsbesluit. Wij verzoeken u om ook bever en meervleermuis op te nemen.

Er wordt aangegeven in het concept-aanwijzingsbesluit dat *“Voor het aspect 'behoud omvang en kwaliteit leefgebied' wordt in dit ontwerpbesluit uitgegaan van alleen de leefgebieden op plekken waar op natuurlijke wijze zeezand is afgezet (de drooggevalen zandplaten). De aangelegde eilandjes behoren daar niet toe, omdat het daar om slechts tijdelijk aanwezig leefgebied ging, dat thans niet meer aanwezig is”*. Wij wijzen u er op dat er op sommige kunstmatige eilanden nog steeds belangrijke broedvogelkolonies voorkomen. Daarnaast hebben deze eilanden een belangrijke functie voor Noordse Woelmuis, welke als prioritair wordt aangemerkt én dat deze kunstmatige eilanden en oeververdediging voor luwte/bescherming zorgen voor diverse Natura2000-doelsoorten. In het kader van het beheer van deze eilanden willen wij graag met bevoegd gezag in overleg bepalen hoe de ecologische waarden van deze kunstmatige eilanden weer geoptimaliseerd kunnen worden.

In afwijking van het concept gebiedendocument (2007) is het gebied niet aangewezen voor het habitatype Vochtige alluviale bossen, zachthoutoobossen (H91EOA) en het habitatype Vochtige alluviale bossen, essen-iepenbossen (H91EOB). Reden hiervoor is dat de afgesloten zeearm geen onderdeel meer uitmaakt van het beneden-rivierengebied. De soortensamenstelling komt echter grotendeels overeen met dit habitatype en de rivieren vanuit Brabant stromen het Krammer-Volkerak in. Ook zien onze organisaties weinig verschil met de natuur van het Haringvliet. Daarnaast wijzen wij u op het toekomstige gebruik als retentiegebied. Dit maakt dat wij van oordeel zijn dat er wel degelijk reden is om dit habitatype op te nemen in het aanwijzingsbesluit. Verder zien wij graag nader gespecificeerd waar de diverse habitattypen voorkomen in N2000-gebied Krammer-Volkerak. Dit is met name voor het beheer van belang: zo kan worden gecheckt of het beheer t.b.v. andere N2000-doelen niet strijdig is met deze aanwijzing.

In het ontwerp-aanwijzingsbesluit is voorgesteld om voor enkele zilte habitattypen een behoudsdoelstelling op te nemen. Gezien de huidige zoete situatie vrezen wij voor eventuele kunstmatige ingrepen die dienen te worden uitgevoerd om de zilte condities op specifieke locaties te handhaven. Wij verzoeken u dan ook om nadrukkelijk op te nemen dat, bij het natuurlijk verzoeten van de locaties waar deze habitattypen nu aangetroffen worden, hier geen zilte condities hoeven te worden gecreëerd om de oppervlakten gelijk te houden. Mocht besloten worden om in de toekomst het Krammer-Volkerak te verzilten, dienen nieuwe doelen opgesteld te worden voor deze habitattypen.

Een no-regret-maatregel inzake het Krammer-Volkerak is het terugdringen van de nutriëntenbelasting vanuit de Brabantse rivieren. Dit gaat zowel de ecologie als de economische activiteiten rondom het Krammer-Volkerak een flinke boost geven. Daarbij is dit een verplichting die de Rijksoverheid heeft

gezien de doelen die gesteld zijn bij de Kaderrichtlijn Water. Wij zien deze noodzaak in de tekst niet opgenomen en verzoeken u dit alsnog te doen.

Ondanks dat de toekomst van het Krammer-Volkerak nog ongewis is, verdienen de nu voorkomende natuurwaarden een degelijke bescherming. Met het nu voorliggende ontwerp-aanwijzingsbesluit wordt in onze ogen geen recht gedaan aan het belang van dit Natura2000-gebied. Wij verzoeken u dan ook om het ontwerp-aanwijzingsbesluit zodanig aan te passen dat dit alsnog recht doet aan de bestaande natuurwaarden.

Met vriendelijke groet,
namens Het Zeeuwse Landschap, Natuurmonumenten, Wereld Natuur Fonds, Vogelbescherming Nederland, Brabants Landschap, Brabantse Milieufederatie, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, Zuid-Hollands Landschap

10.2.e

Ira von Harras,
directeur

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: zondag 19 mei 2019 12:51
Aan: 10.2.e@zmf.nl; 10.2.e; 10.2.e - DGRW; 10.2.e
Onderwerp: Verzoek om reactie op verslag overleg Volkerak-Zoommeer
Bijlagen: Concept-Afspraken uit overleg CDN met LNV en IenW over Volkerak- Zoommeer op 29-04-2019
 - versie 20190519.docx

Beste allemaal,

Hierbij mijn voorstel voor het verslag van het gesprek over het VZM. Ik zie graag jullie reacties uiterlijk donderdag, zodat er ruim voor de workshop van 29 mei een definitieve versie is.

Vriendelijke groeten,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta

.....
 DG Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 AC | Den Haag

.....
 M: 06 - 10.2.e

Afspraken uit overleg over Volkerak-Zoommeer

29-04-2019

Deelnemers:

10.2.e

Wouter van Zandbrink

Alexander Bolomey

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

plv. directeur Natuur bij LNV

voorzitter Coalitie Delta Natuurlijk

directeur Het Zeeuwse Landschap

10.2.e

beleidsmedewerker Het Zeeuwse Landschap

beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta bij LNV

beleidsmedewerker N2000 bij LNV

beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta bij IenW

Belangrijkste constatering uit de bespreking:

- De minister van IenW heeft eind vorig jaar mede namens LNV aan Noord-Brabant laten weten dat er op dat moment geen financiële ruimte werd gezien om te komen tot sluitende bekostiging voor het zout maken en terugbrengen van beperkt getij in het VZM.
- Dit project blijft onderdeel van de ambitie van beide ministeries voor de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). De minister van IenW heeft de Kamer aangegeven voor de zomer met nadere informatie over de PAGW te komen.
- CDN heeft in 2017 haar zienswijze op het ontwerp-aanwijzingsbesluit Krammer-Volkerak gegeven. CDN vraagt bescherming van de huidige zoete natuurwaarden tegen de druk vanuit ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied.
- LNV geeft aan dat natuurwaarden die zijn opgenomen in de aanmelding voor de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn al zijn beschermd sinds aanmelding. Vanuit die richtlijnen gaat al bescherming uit.
- CDN geeft aan dat het voor CDN ook belangrijk is dat natuurwaarden worden beschermd die sinds het moment van aanwijzing ontwikkeld zijn. Als voorbeeld: het ontwerp-aanwijzing gaat uit van 18 lepelaars, terwijl er momenteel in het gebied 100 tot 150 broedparen zitten. Bescherming van de momenteel aanwezige natuurwaarden is voor CDN in ieder geval gewenst tot het moment van een overgang naar een zout VZM.
- LNV heeft voor de vaststelling van het definitieve aanwijzingsbesluit een afweging te maken tussen tegengestelde zienswijzen. Er zijn bijvoorbeeld ook zienswijzen die vragen om lagere doelen dan in het ontwerp-aanwijzingsbesluit. Daarnaast is voor bepaalde afwegingen ten aanzien van de definitieve vaststelling eerst beantwoording nodig van vragen die LNV aan de Europese Commissie heeft gesteld. Vervolgens zal in overleg tussen LNV, IenW en provincies worden gewerkt aan de tekst van het definitieve aanwijzingsbesluit.
- LNV geeft aan dat er geen duidelijke jurisprudentie is over de verplichting vanuit de Vogelrichtlijn om actuele aantallen te beschermen. Nationale jurisprudentie lijkt te wijzen op zo actueel mogelijk overzicht, maar dat betekent niet dat al die waarden ook beschermd moeten worden.

Afspraken

- CDN werkt met het rijk toe naar een brief van CDN aan LNV begin juni met de boodschap dat CDN graag zou zien dat ook de huidige waarden worden beschermd. Deze brief geldt als verduidelijking van de zienswijze. Bij deze brief worden drie lijsten gestuurd:
  - a) **Actuele aantallen. Dat kan CDN aanleveren met informatie van SOVON.**

- b) De gegevens van de passende beoordeling van de Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer over de negatieve effecten van verzilting.
  - c) Het deel van de huidig aanwezige waarden die ook op lange termijn robuust zijn.
- Voor het opstellen van deze lijsten organiseert CDN een workshop, gericht op het verzamelen van feitelijke inzichten. Het gaat daarbij niet om juridische discussie. Voor deze workshop wordt gedacht aan deelname van Natuurmonumenten, Vogelbescherming, LNV en Rijkswaterstaat (10.2.e en 10.2.e en/of 10.2.e)
- Het is dan aan het rijk om te bepalen hoe de aangedragen informatie wordt meegewogen voor het definitieve aanwijzingsbesluit.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 27 mei 2019 15:17
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: 10.2.e ook bij workshop VZM

Bedankt!

Groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 27 mei 2019 12:14
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: 10.2.e ook bij workshop VZM

Hoi 10.2.e en 10.2.e,

Zojuist gedaan!

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

Kousteensedijk 7 | 4331 JE Middelburg
 06 10.2.e 0118 10.2.e | 10.2.e [@zmf.nl](mailto:10.2.e@zmf.nl) | www.zmf.nl

---

Van: 10.2.e [<mailto:10.2.e@minInv.nl>]
Verzonden: maandag 27 mei 2019 11:54
Aan: 10.2.e <10.2.e@zmf.nl>
CC: 10.2.e) <10.2.e@rvo.nl>
Onderwerp: 10.2.e ook bij workshop VZM

Beste 10.2.e,

Zou je 10.2.e willen toevoegen aan de datumprikker voor de workshop rond VZM?

Groeten en alvast bedankt,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta

.....
 DG Natuur, Visserij en Landelijk Gebied

.....
M: 06 - 10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 6 juni 2019 14:15
Aan: 10.2.e @zmf.nl
Onderwerp: Afspraken uit overleg Volkerak Zoommeer
Bijlagen: Concept-Afspraken uit overleg CDN met LNV en IenW over Volkerak- Zoommeer op 29-04-2019 - versie 20190521.docx

Beste 10.2.e ,

Hierbij het verslag van het overleg tussen CDN, LNV en IenW over het Volkerak-Zoommeer. Je hebt eerder al een concept-versie gekregen, in deze versie zijn aanscherpingen van 10.2.e verwerkt. 10.2.e is met deze versie ook akkoord.

Heb jij nog aanpassingen op deze tekst?

Groeten,

10.2.e

Senior beleidsmedewerker Zuidwestelijke Delta

.....
 DG Natuur, Visserij en Landelijk Gebied
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 AC | Den Haag

.....
 M: 06 - 10.2.e

Verslag

Betreft	Stuurgroep Grote Wateren
Vergaderdatum	12 juli 2019
Vergadertijd	10:00 - 11:00
Aanwezig	Liz van Duin, Theo van de Gazelle, Donné Slangen, 10.2.e , 10.2.e , 10.2.e

---

1. Opening en mededelingen

- buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek
- In de PZC is een artikel verschenen waarin wordt gesuggereerd dat besloten is voor 2030 Volkerak-Zoommeer zout te maken. Dit kan nog voor reuring zorgen.

buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek

buiten de reikwijdte
van het Wob-verzoek